

»SLOVENE« volje
po politiki na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
za izposojnino celoletno K 240—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 30—
za izposojnino 35—

SLOVENE

==== Inzerati: ====
Enostopna petlitrsna (39 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po K 6—
poslana itd. po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 39/9 mm K 15,
izhaja vsak dan izvenredni ponedeljek in dan po prazniku, ob 3. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran. ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herz. 7583.

Nova Žerjavščina.

Komaj se je prikazal dr. Žerjav v svoji novi, zanj čudni obliki poverjenika za pravosodje na deželni vladi, že je po nujnih zakonih svojega duha storil nesramnost, kakor je ne bo mogel niti Žerjav sam tako zlepa več doseči. V prvi seji nove vlade je podal izjavo, ki mora po svoji nezaslišani predrznosti, kaznivosti, neolikanosti navdati s strmenjem vsakogar na Slovenskem razen njega. Izjavil je, da je SLS v deželni vladi kršila sporazum, katerega so sklenile stranke v Belgradu kot podlago koalicijski. Dični mož pripoveduje: »Dasi je bil že poprej sporazum podpisan od načelnika SLS g. dr. Korošca in je torej bil za stranko obvezen in je znan službeno in iz časopisja, dasi je bilo imenovanje poverjenikov pripadajočih JDS že izvršeno in samo formalno ni še prispelo na predsedništvo deželne vlade, je vendar v seji od 25. avgusta 1920 deželna vlada v prisotnosti prejšnjih poverjenikov za notranje, za pravosodje in za socialno skrbstvo kljub poprejšnjemu ustnemu protestu novega poverjenika za pravosodje dr. Žerjava storila celo vrsto sklepov, s katerimi se hoče prekludirati novo vlado.«

V teh besedah tiče dve nesramnosti in tri neresnice. Žerjav sam pravi, da imenovanje novih poverjenikov »formalno ni še prispelo do 25. avgusta na predsedništvo deželne vlade« in potem takem on in njegov drug 25. avgusta nista še bila poverjenika. Bila sta dotlej še zasebnika, ki se nimata v posle deželne vlade prav nič vpletati, ki ju posli dež. vlade nič ne brigajo. Kljub vsemu temu je pa zasebnik dr. Žerjav imel nesramnosti dovolj, da je »ustumno protestiral«, da vlada še nadalje dela sklepe. Po misljenju tega moža bi morala deželna vlada, takoj ko se je čula vest, da bo dr. Žerjav imenovan najbrž za poverjenika pravosodja, prenehati svoje poslovanje, uprava Slovenije bi se morala na mah ustaviti in čakati na prihod gospoda Žerjava. Težko si je misliti naivnejše zahteve. Žerjav se pomena svojih besed tako malo zaveda, da jih da po vsem časopisju tiskati. Dr. Žerjav, ki je bil 25. avgusta zasebnik, je pa takrat že odstavljaj poverjenike. Odstavljen je poverjenika za notranje zadeve in socialno skrb. Pravi, da sta bila takrat že »b i v s a« poverjenika. Ker ju je regent razrešil njunih poslov šele pozneje, je mogel biti pač edini zasebnik Žerjav, ki ju je pred 25. avg. odstavil. Po teh dveh nesramnostih še tri neresnice: V seji od 25. avgusta se niso imenovali »cele vrste političnih uradnikov«, se ni sklepalo »o oblačilnici« in ne o drugih »važnih vprašanjih.« Vse skupaj je »važna« izmišljotina. Druga partija tega nenadomestljivega besedovanja se glasi:

»V duhu sporazuma izjavljam, da teh sklepov ne smatram za pravoveljavne. Ako bi jih deželna vlada ne prekludala, bom na pristojnih mestih stavil to zahtevo in opozarjal prizadete, da na podlagi neveljavnih sklepov ne morejo pridobiti nobenih pravic. Ako hoče večinska stranka lojalno postopati, naj vse po sporazumu sklenjene ukrepe predloži še enkrat plenu deželne vlade v sklepanje, sicer je odgovorna za posledice. Na podlagi obstoječega zakona, na podlagi sklepa ministrskega sveta in opetovanih izjav g. ministra prosvete, na podlagi vse prakse od marca 1919 more taka imenovanja veljavno izvršiti samo g. minister prosvete. Vsled tega v izogib posledic pozivljam g. poverjenika za uk in bogočastje, naj eventualne že napravljene dekrete prekliche. Osebe, imenovane od nekompetentnega činitelja, niso s tem pridobile nobenih pravic, in učiteljstvo napram njim nima nobenih dolžnosti. Drž. blagajna, katere bi takim osebam izplačala prejemke, bi po svojih funkcijonarijih za ta izdelek bila odgovorna. Ravno tako okrajni glavarji, ki bi pripustili od nekompetentne osebe imenovane nadzornike v poslovanje. Nikakor ni dopustno, da pod geslom avtonomije zavladajo anarhija.«

Te sklepe, ki so za vsakega, ki pozna le abecedo prava, pravoveljavni, on ne »smatra za pravoveljavne.« To bi ne bila še nobena nesreča, kajti nas in javnost prav malo briga njegovo »smatranje«.

Toda mož napoveduje, da bo »opozarjal prizadete«, da na podlagi teh veljavnih sklepov »ne morejo pridobiti nobenih pravic«. To se pravi, da bo on kot zasebnik, kajti njega kot poverjenika za pravosodje okrajni šolski nadzorniki in politični uradniki, da kljub imenovanju niso nadzorniki in niso uradniki. Pozivljal bo učiteljstvo in niso uradniki. Pozivljal bo učiteljstvo in uradništvo, da odreče pokorščino svojim predstojnikom. Klical jih bo k upor. To govori mož, ki ve, da so ukrepi nadrejenih oblasti za podrejene organe brezpogojno veljavni. Ali se prav nič ne zaveda poverjenik za pravosodje, da spada radi tega poziva k upor. na zatožno klop? Ali res ne ve, da bi moral državni pravdnik njegovo izjavo zatreti in ga klicati po zakonu na odgovor? Človeku s takimi kvalitetai podeljujejo pri nas upravo sodnij, v take roke dajemo skrb za pravično uveljavljanje zakonov. Če bodo podrejeni organi izvršili ukrepe svojih predstojnikov, kar so

po zakonu dolžni storiti, jim bo dr. Žerjav odtegnil mesečne plače. Če bodo storili svojo dolžnost ter se ne bodo hoteli upreti, bo spravil njihove družine, ženo in otroke ob vsakdanji kruh. Vse to bo storil dr. Žerjav. Uradniki državnih blagajen, ki njega tudi nič ne brigajo, bodo morali plačati iz lastnih žepov vsak vinar, ki ga bodo izplačali »prizadetim«.

Človek bi mislil, da so take besede mogoče le v sanjah in veruje le radi tega v njih istinitost, ker so pač žerjavščina. Niti sence zakona ne moreta klicati ne Žerjav in ne Pribečević na pomoč za svoje divjanje proti Sloveniji. Niti na vejico v zakonu se ne more opirati ta dvojica v svojem nastopu prot Verstovšku, a vse to je za Žerjavščino nepotrebno. Take politične prikazni se upajo še govoriti o »anarhiji«, ki jo povzročajo drugi. Vendar tudi to se da opravičiti, ker imamo pač opraviti z Žerjavščino.

Proč, zares proč z vojaškim sodiščem, proč z vojaškimi oddelki, proč z razrednimi obsodbami, svobodo političnim obsojencem, odpravo vseh vojnih navlak, upravne volitve, svobodno sestajanje in izražanje: to zahtevamo!

List pravi, kako se je položaj vedno poslabševal. Celotna vlada generala Petitti-ja, dasiravno vojaška, je bila umerjenejša, se je znala zoperstaviti vsem poizkusom srovega nasilja, je znala najti poštenih besedi tudi za slovenske delavce. Sedaj tega ni več.

Civilna vlada je sužnja fašistovskih kovarjev!

Ne zna se zoperstaviti surovim nasilstvom in nesramnim zločinom. Nekaj tednov sem je javno življenje v teh krajih postalo nezn. no. Neodgovorni mladiči počenjajo, kar hočejo, groze z orožjem in terorizirajo, čisto gotovi, da se jim ne zgodi nič. Zvečer človek ne more več iti po ulici, ne da bi mu pretila nevarnost, da ga izzivajo in žalijo. Delavstvo iz Italije se hujska proti tukajšnjemu domačemu italijanskemu delavstvu. Razdeljujejo se proglas, ki kličejo po obsodbi in dovoljuje se, da se nalepljajo po zidovih brez kolka) dočim se pa zapirajo tisti, ki jih skušajo strgati z zidov. Razvne se najhujša mržnja, najhujše sovraštvo, največje barbarstvo. To je ubijalska politika brata proti bratu, politika barbarstva, divjaštva. Spolujemo stranke in njihovo prepričanje, če prav je nasprotno našemu, ali nočemo prenašati burnih zarot ljudi brez odgovornosti, brez miselnosti, nočemo, da bi nam delali silo bedaki.

Hočemo normalne vladavine.

Naduti mladiči smejo naperjati mirnemu mimogredočemu človeku na prsi samskokres brez vsakega vzroka, ne da bi bili kaznovani, dočim pa delavstvo, ki dela ponoči, ne sme nositi nikakršnega orožja v obrambo svojega življenja, ne da bi mu pretila najhujša kazen. Naredbe o nošnji orožja se uporabljajo samo proti — poštenjakom. Očividno je, da

oblasti podpirajo fašistovsko prešernost.

Ali sedaj je prišel čas, da vladni vodilni krogi prevzamejo točne obveze za takojšnjo odpravo vojnih grdobij. Zasedeno ozemlje hoče zopet imeti svoje trgovinsko in proizvodno življenje, hoče, da se ravna z njim kakor z ostalimi italijanskimi (!) pokrajinami, predvsem pa, da se nemudoma izvedejo občinske volitve, da ljudstvo pride do besede. Socialni demokrat je hočejo prevzeti upravo občin, a s tem seveda tudi odgovornost, ker hočejo rešiti »Julijsko Benečijo«.

Hočemo konec absolutizma!

Kdo more biti proti nam? Kdo se more postaviti proti nam? Samo tisti, ki ima dobiček od tega izjemnega položaja: barantači v politiki, razbrzdani spekulanti, tisti, ki hočejo loviti v kalnem. »Slovenski narodnjaki naj se ne smejejo! Tudi oni so odgovorni za ta položaj, tudi na njih leži težka krivda, kajti tudi oni so prispevali k propagandi sovražstva in tlačenja, ki so vedno hujskali delavce proti delavcem, ki so vedno opravičljivi bratomorno delo. Ta stavka je naperjena tudi

proti slovanskemu nacionalizmu,

izdajalcu slovanskega delavstva! List poudarja potem, da trajanje stavke ni odvisno od socialnih demokratov, pač pa od poroštev, ki jih podajo zastopniki vlade, ali res poroštev, ne pa od besedi, ne od zlaganih obljub.

Stavka bodi močna!

Delavstvo ni hotelo stavke, ni hotelo tega hudega boja, ali niso hotele drugače oblasti, ki niso hotele poslušati svarilnega glasu. Morda pa bodo poslušale sedaj. Ali stavkuječe delavstvo naj ne prenaša izživljanj, temveč naj jih zavrača! Nasilstev delavstvo ne bo prenašalo več!

Izvezte od stavke

so naslednje kategorije delavstva: namočenci v zdravstveni službi, ognječasci, uslužbenci pri mestnem vodovodu, namo-

Splošna stavka proti italijanskim nacionalistom.

Trst, 3. septembra.

Prekipelo je!

Kar se je dogajalo že mesece in mesece, skoraj že dve leti, kar se dogaja sedaj v zasedenju ozemlju, ne da bi bilo mogoče pričakovati od nikoder odpomoč, niti najmanjšega odpomočka, vse gorostasnosti, ki si slede, kakor jagoda za jagodo na rožnem vencu, pred vojaškimi sodišči, vse v nebo vpiljoče krivice, s katerimi obsipajo najraznovrstnejši vladni organi, od najvišjega uradnika pa do zadnjega orožnika, ljudstvo, ki se ne klanja brezpogojno samovolji, in končno sedaj še vsa brezštevilna najnesramnejša nasilja fašistov: tudi najmirnejšemu človeku bi morala zavreti kri. Ljudje, ne, izmeček človeštva, ki je z odliko dovršil visoko šolo zločinstva v najposlednejših laških kaznilnicah, pravcata »camorra«, kakor jo je le v svojih najslavnejših časih hranil v svojem drotu Napoli, prvaki vsega laškega zločinstva, so se zbrali v Trstu, da tu, pod krinko najnavdušenjega laškega nacionalizma, varovani od vseh mogočih oblasti kot vzor patriotizma, plenijo, kradejo, ropajo, ubijajo, požigajo nekaznovani. Danes je ni oblasti v Trstu, v vsem zasedenem ozemlju, ki bi se upala upreti fašistovskemu divjanju, pa naj je naperjeno proti čemurkoli ali komurkoli, naj gre za ljudsko imetje ali človeško življenje. Fašisti z odvnetnikom Giunto na čelu so danes, ali so vsaj bili do danes vlada nad vlado, gospodarji Trsta in vsega zasedenega ozemlja. Ali končno je vendar moralo priti do odpora.

Mi tržaški Jugoslovani, prepuščeni sami sebi, znatno oslabljeni po izselitvi toliko in toliko naših ljudi, ostrašeni po neprestanem najhujšem pritisku, izročeni na milost in nemilost vsakomur, komur se le ljubi gaziti po nas, a poleg tega še vedno v svoji dobrobrčnosti misleči, da končno vendarle mora zmagati tudi naša pravica, ne da bi segali mi sami po najsrajnejših sredstvih samoobrambe, se nismo niti poizkusili upreti fašistovskemu brezprimernemu nasilju niti tedaj, ko so nas pobijali z žilavkami, ko so nas streljali, ko so nam zažigali naš dom. Naš odpor se nam je zdel še tem manj uspešen, ko smo, žal, morali opažati, da tudi s tiste strani, ki se je vedno s tolikim ponosom bila po svojih mednarodno pravicoljubnih prsih, celo v naših najhujših časih ni bilo niti pravega umevanja za naše trpljenje, kaj šele dejanske podpore. Socialni demokratje so tudi v tistih časih stali le ob strani, in največkrat niti ne kot nepristranski motrilci. Ali sedaj je postalo tudi njim preveč. Vojaško sodišče, preganjanja njihovih pristašev, fašistovske grožnje, da napadejo tudi njihove domove, nasilstvo drugo za drugim: prekipelo je končno tudi pri njih.

Izbruh splošne stavke.

Že skoro teden dni sem je stavkalo delavstvo v Trzinu, kjer mu je tamonjski civilni komisar, po vplivu fašistov, pre-

povedal javno zborovanje. Ta stavka se je razširila po vsej Furlaniji ne samo v industrijskem, temveč tudi vsem drugim, tudi poljedelskim delavstvu, in končno je prišla še v Trst, kjer je pravo leglo vse fašistovske golazni in kjer so nasilja tudi najtežja in pokroviteljstvo vladnih organov nad njimi najočividnejše.

Sinoči so se zbrali v Trstu odposlanci socialističnih političnih in mladinskih organizacij, da izrečejo odločilno besedo. Po dolgem posvetovanju se je sklenila splošna stavka za vse zasedeno ozemlje, in današnji »Lavoratore« je objavil naslednji

proglas na delavstvo:

»Izredni zbor odposlancev vseh političnih organizacij socialističnega proletarijata Juljske pokrajine, sklican v Trst 2. septembra 1920, v navzočnosti zastopnikov delovne zbornice in pokrajinske zveze socialističnih mladinskih krožkov:

z ozirom na to, da so bila zmanj vsa miroljubna posredovanja in ponovna pozivanja, ki naj bi dovedla osrednje oblasti, civilne in vojaške, dotlej, da bi se uvedla in izvajala v Juljski Benečiji vladavina in uprava, ki so ju delavski razredi priborili z dolgotrajnimi, občudovanja vrednimi napori ter težkimi, krvavimi boji in ki ne nasprotuje niti temeljem meščanske vladavine niti potrebam vojaške zasedbe;

ugotavljajoč na neizpodbiten način po mnogoterih znakih in tudi po najnovejših dogodkih, ki so se dogodili v Furlaniji s strani belih gard, oboroženih po vojaških organih, da se sistematična politika tlačenja, zanikanja in zaničevanja proletarijata postruje vedno bolj in bolj, tako da tvori neznošen jarem misli svobode in pravičnosti za vsakega odkritega duha;

poziva ves tržaški in istrski proletarijat, da se pridruži od jutri (danes), 3. septembra, dalje občudovanja vrednemu gibanju, ki so ga sklenili in udeleževali furlanski poljedelski in industrijski delavci od minulega torka sem, s trdnim namenom, da se ne vrnejo na delo, dokler vodstvo stavke ne dobi točnih in resnih poroštev, da se v tej pokrajini upostavi normalna vladavina v političnem, upravnem in sodnem življenju, in sklene ustaviti boj, ki pa se nemudoma zopet prične, če bi podanim zagotovilom ne sledila njih takojšnja in popolna izvršitev.«

Utemeljevanje stavke.

»Lavoratore« utemeljuje nato v dolgem članku stavko, zatrjujoč, da je postala naravnost neizogibna. Od premirja sem so socialnodemokratska stranka, sindikati in list zahtevali in zahtevali, da naj se uvede svobodnejša vladavina brez vojnih nadlog. Vlagale so se spomenice in protesti, posredovalo se je v Trstu in Rimu, po vseh vladnih uradih se je hodilo, govorilo se je z vsemi ministri, ali vse zaman. »Sklep delavskih zastopništev je jasen: zahtevamo samo, da se ne bo ravnalo z nami kakor s sužnji. To je namen stavke, nič več.

ščenci pri aprovizacijskih institucijah, v konsumnih zadrugah, trgovinah z jestvinami, mlekarah, pekarnah, mesnicah in prodajalnicah zelenjavi, toda odprti smejo biti ti lokali samo od 7. do 12. ure; peki, pošni, brzojavni in telefonski uslužbenci, državni uslužbenci, organizirani v zvezi državnih uslužbencev, nameščenci v državnih zavodih in uslužbenci pogrebnihi podjetji (samo en razred brez kočij). Vse drugo delavstvo se mora popolnoma vzdrževati dela, zlasti pa hotelski, gostilniški in kavarniški uslužbenci, delati se sme samo v ljudskih kuhinjah. Stavkati morajo tudi izvoščiki.

Stavka je izbruhnila tako nenadoma, da je danes jutraj ves Trst, kakor bi pa-

del iz neba, čital proglas v socialnodemokratskem glasilu. »Piccolo« je pač posnel napoved stavke iz »Lavoratore«, drugi listi pa niso niti vedeli zanjo. Zelo se opazja, da med izvetimi kategorijami ni železničarstva, in zato se, kakor se zagotavlja s socialnodemokratske strani, pričakuje izbruh stavke na železnici jutri, v soboto, jutraj. Povdarja se, da se železničarji priključijo le popolni splošni stavki, obsegajoči vse zasedeno ozemlje.

Kolikor je doslej znano, je prvi dan stavke, ki je bila v Trstu res popolna, potekel mirno.

Večerni listi, izvzemši »Lavoratore«, niso izšli, in tudi ne izidejo, dokler bo trajala stavka, ker stavka tudi vse tiskariško osebo. Z dežele tudi ni vesti o kakih spopadih.

Volivni zakon za konstituantno sprejet.

LDU Belgrad, 2. sept. 118. redno sejo začasnega narodnega predstavništva odprl podpredsednik dr. Ribar ob osemnajstih. Zapisnik prejšnje seje se sprejme brez pripombe. Zbornica preide na dnevni red: glasovanje o zakonskem načrtu za volitve narodnih poslancev v konstituantno.

Poslanec Šmitran zahteva besedo v imenu svojega kluba in pravi, da so člani njegovega kluba vložili načelne popravke pri drugem čitanju volivnega zakona, katere je večina odbila. Poslanec Korač, da je predlagal pri prvem čitanju, da se zakon o svobodnem zborovanju in združevanju, kakor je bil v Srbiji, razširi na vso državo SHS. Protič je pristal na ta predlog in skupščina je takrat s tem soglašala, pri drugem čitanju predloga in posl. Bukšeg zahteval isto, sedanjí minister za konstituantno dr. Marković je tudi pristal na to, včeraj pred glasovanjem pa je dr. Marković umaknil ta stavke. Tudi skupščina je s tem soglašala. V drugem čitanju predloga je posl. Bukšeg zahteval, da se tak poziv izpusti v členu 121. Včeraj pred glasovanjem je dr. Marković ta stavke umaknil. S tem je izpremenjeno lice člena 121. in poslovnik napačen. Sprejetje tega volivnega zakona bo zadelo na Hrvatskem, v Slavoniji in v drugih pokrajinah posebno v vprašanju zborovanja na brezzakonito stanje. Zato izjavlja klub socialnodemokratskih poslancev, da bo v znak protesta proti takemu sistemu pripravljania volivnega zakona za konstituantno glasoval proti končnemu sprejetju tega zakona.

Dr. Ivan Ribar da besedo ministru za konstituantno dr. Markoviću, ki pravi: Izjaviti imam samo toliko, da je čudno, ako se trdi, da je poslovnik napačen, ne navaja se pa niti en člen poslovnika, ki bi bil napačen. (Klici: Tako je!) Podpredsednik dr. Ribar: Prosim g. poročevalca, da prečita novi zakonski načrt. Posl. Petrovič: Načrt je revidiran, popravljene so pa samo stilistične napake in nekoliko olepšane, dočim je ostala vsebina taka, kakor ste jo Vi določili. Da ne utrudim sebe in skupščine, predlagam, da se načrt ne čita od začetka do konca, temveč da se preide na glasovanje. Podpredsednik dr. Ribar: Ali narodno predstavništvo sprejme ta predlog? (Klici: Sprejema se.) Nato se vrši poimensko glasovanje o volivnem zakonu. Poročevalec pozivlje po imenu narodne poslance. Po glasovanju izjavi podpredsednik dr. Ribar: Glasovalo je skupno 166 poslancev, in sicer za volivni zakon 143, proti 23. S tem je ta zakonski predlog končno sprejet in dovršen.

Zbornica preide na drugo točko dnevnega reda: Pretresa se poročilo verifikacijskega odbora o ostavki narodnega poslanca Josipa Petejana. Tajnik Lončar čita odborovo poročilo. Podpredsednik dr. Ribar: Ker se nihče ne oglasi za besedo, preidemo k poročilu verifikacijskega odbora, po katerem ima na izpraznjeno mesto g. Petejana stopiti dr. Milan Korun, odvetnik iz Ljubljane. (Se sprejme.) Objavljam, da je izvolitev narodnega poslanca dr. Koruna potrjena. S tem je današnji dnevni red izčrpan, zato predlagam, da se današnja seja zaključi in prihodnja seja določi za jutri popoldne ob štirih z nastopnim dnevnim redom: 1. volitev predsednika začasnega narodnega predstavništva, 2. volitev drugega podpredsednika začasnega narodnega predstavništva, 3. volitev tajnika, ker je izpraznjeno mesto g. poslanca Krnica, 4. volitev zastopnikov predsedništva in podpredsednika začasnega narodnega predstavništva za državni odbor

Naše meje.

LDU Belgrad, 2. septembra. Predsednik razmejitvene komisije za določitev bolgarsko-jugoslovenske meje, general Dušan Stefanović odpotuje v Pariz, da se udeleži skupne seje vseh delegatov v mednarodni komisiji za določitev te meje. Ko bo ta mednarodna komisija končala svoje delo v Parizu, se začne v Carigradu delovanje komisije za določitev naše meje z Bolgarsko.

LDU Belgrad, 2. septembra. Rumunska vlada je predlagala naši vladi, naj se

v zmislu člena 7. volivnega zakona.

Besedo dobi dr. Matko Laginja: Prosim, da se pri volitvi predsedništva pristavi k besedam: volitev drugega podpredsednika. (Glasovi: Zakaj?) Dr. Laginja nadaljuje, ako bi bil on izvoljen za predsednika, ostane predsedništvo brez prvega podpredsednika.

Dr. Korun predlaga, da se za jutri stavi kot prva točka dnevnega reda: Debata o vladni deklaraciji.

Predsednik vlade dr. Vesnić: Gospoda, obžalujem, da v imenu vlade ne morem pristati, da bi se njena deklaracija stavila na dnevni red. Zaradi kratkega časa, ki nam ostaja za izvršenje važnih predlog, da se najprej opravi predloga o proračunskem zakonu. Ko bo to izvršeno, tedaj smo vam na razpolago, da diskutirate tudi o vladni deklaraciji, dokler in kolikor hočete. (Odobravanje.)

Poslanec Korač: Čudim se, da vlada sedaj beži od debate o svoji deklaraciji. Konstatiram, da je vlada tekom krize storila nekoliko neustavnih činov. Nikjer na svetu v nobenem parlamentu ni primera, da bi vlada zahtevala zaupnico prej, preden se izvrši debata o njeni deklaraciji. Konstatiram in obžalujem, da vlada beži od debate.

Ministrski predsednik dr. Vesnić: Popraviti moram eno stvar: Ministrski predsedništvo ni nikdar nikomur izjavilo, da bo vlada pristala na diskusijo o njeni izjavi, ko se izvrši glasovanje o volivnem zakonu. Zato mi je žal, da je g. poslanec mogel kaj takega trditi. Vedno je bilo v nameri vlade in ostane v nameri, ker to zahtevajo državni posli, da se najprej dela, da se najprej opravi pozitivno delo, potem pa govori. Mi se ne bojimo nikake kritike in smatramo, da je veliko zaupanje naroda na naši strani. Pristajamo na to in zahtevamo, da se narodno predstavništvo takoj izjavi o tej želji in odločbi vlade, pa ako se izjavi za mišljenje gospoda Korača, bomo gledali, da bomo delali, toda trdno verujemo, da je sedaj trenutek, ko je treba delati. Narodno predstavništvo je itak izgubilo preveč časa in javno mnenje v naši državi zahteva od nas imperativno, da delamo in mi Vas pozivljamo in prosimo, da nam v tem, kar pričakuje od nas država, pomagate. Ko pa bomo izvršili te posle, se bomo razgovarjali na dolgo in široo, mi zato ne bežimo. Mislimo, da bomo tudi na tem polju odkrito in udano služili interesom države in zadostili zahtevam in namdam našega naroda. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Poslanec Bukšeg: Čudim se, da se vlada protivi diskusiji o vladni deklaraciji. Smatram, da je abnormaalno stanje, ako preide parlament k delu, preden je sprejet sklep o vladni zaupnici.

Poslanec Knežević pravi, da izjava g. predsednika vlade ne more obstati, da ima današnja vlada zaupanje vse države. To se je v splošnem pokazalo kot netočno o priliki sedanjih občinskih volitev. Ker vlada beži od tega, da bi dobila zaupanje za program svojega dela, pomenja to, da skupine, ki so v njej zastopane, nimajo soglasnega programa in zato tudi vlada želi, da se najprej pretresa proračun.

Poslanec Vojnović predlaga, da se stavi na dnevni red čitanje o izročitvi poslancev sodišču. Podpredsednik dr. Ribar vpraša, ali se sprejme predlagani dnevni red za jutrišnje sejo. Sprejme se. Seja se zaključi in odredi prihodnja za jutri ob šestnajstih z gorenjim dnevnim redom.

čimprej imenuje skupna komisija za določitev rumunsko-jugoslovenske meje. — Meja med Jugoslavijo in Avstrijo bo določena do 1. novembra. — Kar se tiče meje z Italijo, je to odvisno od neposrednih pogajanj, ki se bodo nemara kmalu začela med italijanskim zunanjim ministrom grofom Sforzo in ministrom za zunanje stvari dr. Trumbičem.

Rusko-poljska udina.

IDU Moskva, 3. sept. (Brezžično) Frontno poročilo z dne 2. t. m.: V odseku

Brest Litovsk smo zasedli nekaj krajev severno mesta. Bojujemo se v neposredni bližini utrdb. Dne 29. avgusta smo zasedli Zamošč. Pri Lvovu smo ustavili prodiranje sovražnika. Pri Buczaczu smo zavrili Poljake na desni breg Dnjestra. — Na Krimu trdovratni boji z menjajočim uspehom.

Pogajanja za mir.

LDU Varšava, 3. septembra. (Brezžično) Minister za zunanje posle Sapieha je sporočil ljudskemu komisarju Čičerinu, da je poljska vlada v zvezi z včeraj iz Moskve dospelo privolitvijo, da se pogajanja nadaljujejo v Rigi, svojemu zastopniku pri letiški vladi, Kamenowskemu poslaša pooblastilo, da izposluje garancije, ki jih zahteva sovjetska vlada.

LDU Poznanj, 3. sept. (Brezžično) Kakor naznanja ruska sovjetska vlada, bo Adolf Abramovič Joffe načeloval novi ruski delegaciji v Rigi.

Poljski predlogi.

LDU London, 3. sept. (Brezžično) Poročevalec »Daily Expressa« javlja iz Varšave, da bo poljska vlada pri pogajanjih v Rigi stavila te-le protipredloge: 1. Poljaki sprejemajo Curzonovo mejo kot podlago za pogajanja za določitev meje, bodo pa z vso vmeno uveljavljali svoje zahteve po meji, ki poteka bolj proti vzhodu. 2. Razorožitev prihaja šele tedaj v poštev, ko bo razorožila vsa Evropa. 3. Vojne odškodnine in povračila plačata stranki druga drugi. 4. Rusiji se dovoljuje, da trguje z Nemčijo po železniški progi Krajevo-Bialystok, izvzeto pa je orožje in strelivo. Železnica ostane pod poljskim nadzorstvom. 5. Samoodločba za male narode med Poljsko in Rusijo se zajamči in izvede. 6. Rusija mora vrniti vse imetje in vrednosti Poljakov, ki so se odvedle na Rusko za prejšnjih carističnih vlad.

Celovško pismo.

Celovec, 30. avgusta 1920.

Predsed se človeku, da bi pel vedno eno in isto pesem: o nasilnem postopanju Nemcev proti Slovincem v plebiscitnem ozemlju. In vendar je treba ponavljati in zopet ponavljati, da je vedno le oni ohoči, gospodstvaželjni Nemec tisti, ki uganja teror.

Ta vedno ošabni Nemec je še danes tak, kakoršen je bil pred vojno. Bil je pošten, v tla ponizan od prav tiste entente, pod koje protektoratom danes zopet dviga svojo glavo. — Da: pod protektoratom ententne misije! — Nič ne de, če se kaka stvar pove tudi dvakrat; zato je tudi dvakrat resnična. In zato moram še enkrat opozoriti, da prav tisti Nemec, ki je klical na vse grlo »Gott strafe England«, — uživa danes največjo zaščito pri ponosnih sinovih Albiona. — Zakaj naj bi jim torej mi ne poskušali ozdraviti mrene na očeh?

In kakšnih želja nimajo ti ubogi nemški nacionalisti? Iz tehtnih razlogov je bilo zatvorjenih od naših oblastev nekaj nemškutarskih gostiln, raznih kotič in zavetišč najdrznejših rovarjev proti redu in miru, ter zatočišč protidravnih elementov. Ententna komisija ni imela nujnejšega in svojemu visokemu zvanju bolj odgovarjajočega posla, nego odrediti, da se take beznice — nemudoma odpro! Res, častivredna naloga — prav v zmislu sen-žermenske pogodbe, ki naj štiti koroške kvartopirce, da dobe tem več poguma, pobijati Slovence. Tudi lepa rešitev protialkoholnega vprašanja.

Tudi kaznjence in zločince jemljejo v zaščito ti »naši, dobri zavezniki.« Sodišča naša naj bi sodila — ne po zakonu, ampak tako, kakor meni kak tenente, da je prav — po njegovem. — Seveda — vsi, ki so bili pravomočno obsojeni, naj se izpušče, da bodo mogli tembolj terorizirati naše ljudi. Hudodelcem naj se daje potuha, da bodo v prihodnje s tem večjo gotovostjo mogli nekaznovani delati proti državi, žaliti nas, ubijati Slovence.

Lansko leto je divjala takozvana »Volkswehr« med Slovenci na način, ki ga komaj pozna zgodovina. Da je bil pri tem prizadet tudi kak Nemec, ki je bil ravnotako oškodovan, kdo bi se temu čudil? — Seveda, sedaj zahtevajo vsi Nemci, ki so ropali in kradli medsebojno tudi samim sebi, — da naj jim plača škodo naša država. — Ne, Mihel! Da bi plačevala Jugoslavija tvoje ropanje, tega vsa ententa ni v stanu ukazati.

Umevna je bojazen pri Slovincih, ki jim tiči še v kosteh in mozgu strah pred lanskimi dogodki. — Zato jim je treba še enkrat in zopet dopovedati: Nič se bati! Dokaz temu bodi dvoje, z velikim pompom prirejenih shodov, kojih rezultat pa je bil še — pod vsako kritiko. Bila sta preteklo nedeljo dva shoda: v Borovljah in Grebinju, kjer se je vpričo zastopnikov entente — pokazala odločna volja našega ljudstva za Jugoslavijo. — Shod v Grebinju je pokazal posebno, koliko je vredna ženska pest; shod v Borovljah (kasneje v Kotmaravesi) pa, da brez Celovčanov niti ne morejo Nemci sami prirediti shoda, ker jih je — premalo.

Vkljub vsej ljubezni — pa vendar Nemci v srcu niso prav vneti za člane ententne misije. Dokaz temu, da so Nemci (ugotovljeni!) pred nekaj dnevi s kamernjem napadli francoski avtomobil na voznji v Zgor. Rožu (St. Jakob).

Pravijo, da so največji prijatelji Nemcev ravno potomci Romula in Rema. — Govori se, da kar dežuje ponekod lir. Ne morem reči, da li je to res. Nekaj pa utegne biti na tem resnice že vsled dejstva, da laško vojaštvo javno agitira za Nemško Avstrijo. Tako n. pr. se je nasproti neki Slovenki nekje v Velikovškem okraju izrazil neki zmagovalček iz Benečije: hier ist Deutscher Boden. In drugi je vprašal pašo zavedno Slovenko, zakaj ni Nemka, češ, nemški je lepše. Ko ga je zavrnila z odločnim priznanjem, da je Slovenka, ji je dal razumeti, da tu je nemško in pri tem je pokazal z roko na zemljo. — Ali je tak način agitacije dopusten? Pa bi Slovinci ne smeli ziniti besedice? — Če bi veljale naredbe lista, ki sliši na ime »Freie Stimmen«, pač ne. Toda mi smo drugačnega naziranja. Omenjeni listič, ki natolcuje vse kar nemškim kričačem ni po godu, piše v svoji 193. števi, da se je baje neki član jugoslovsanske misije izjavil proti neki — najbrž kake stari celovški devici —, da »smo na lastni zemlji.« Tudi če bi bilo res, da se je kdo tako izrazil, bi bilo to popolnoma v redu in pravilno; vočigled preja omenjenim izjavam italijanskih vojaških oseb pa že prav na mestu.

Česa vsega Nemci ne porabljajo kot sredstvo za agitacijo! Prišli so z zastavami. Naj jih imajo! Bomo vsaj približno vedeli, koliko jih je v resnici. Natančno seveda ne, ker se je marsikdo vendar-le še vedno dal oplasti vsled vollega strahu pred Nemci in pod pritiskom njihovega nezasišlanega terorja, da jo je izobesil proti svojemu boljšemu prepričanju. Da jim zastave ne bodo pomagale, dokazujejo naši zavedni fantje v Pliberku, ki so zastave lepo popravili.

Nemcem tudi ne bo pomagalo, da nakazuje okrajno glavarstvo v Celovcu pristajem Avstrije iz Cone A sol po 1 K kilogram in razdeljuje sladkor po zelo nizki ceni, ki je bil zasežen pri poštenih obrtnikih.

Tudi jim ne bo pomagalo, da nameravajo prirediti Nemci dne 12. septembra pri vovodskem prestolu slovesno službo božjo, ki jo bo opravil urednik »Kärntner Tagblatt« g. Paulitsch, ki skoro noče zaostajati za glasilom, ki se zove — »Freie Stimmen«. — To bodo oni Nemci, ki sicer cerkve nikoli ne vidijo drugje, nego od zuma.

Pravim: vse skup ne bo pomagalo nič. — Vkljub vsemu pritisku na velikansko naše zadoščenje, ko bo korakala strnjena naša bojna vrsta proti skupnemu protivniku v boj in v zmago nekrvavo. — Danes je Celovečan zopet črn, slab kruh. Še ga bo jedel!

»Kärntner Landsmannschaft« je nedavno priobčila sliko z besedami: Frisch, froh, fröhlich, frei — aus der Zone I. nach II. — Ko bo 10. oktobra končano glasovanje v pasu A (I), bomo pa mi zagodli:

Schnell und traurig, eins zwei drei — marsch über cono II. nazaj!

Od Celovčanov bo odvisno, ali bodo sami hoteli jesti črn — ali bel kruh.

Ali ga jim bo delila Italija?

Stat nominis umbra.

Politične novice.

+ Dr. Žerjav in JDS proti uradništvu. V vladni seji dne 2. septembra je podal dr. Žerjav v imenu JDS izjavo, s katero protestira proti sklepom deželne vlade o napredovanju uradništva iz resorta notranjega poverjenstva in nekaterim drugim sklepom in zahteva, da se ti sklepi prekličejo. Prvi akt, ki ga je novi poverjenik storil, je naperjen proti napredovanju uradništva, ki bo moža obdržalo v najboljšem spominu.

+ Nečuvčen škandal orožništva. Ker se je bilo za občni zbor šmarješke kmetijske podružnice dne 18. julija bati nereda, je naprosil predsednik šmarješke kmetije, podr. orožništvo iz Škocjana, naj pride vzdrževati red. Odgovorili so mu pa: »Bomo že drugi dan zvedeli, če se bodo kaj stekli.« In res so tisti dan škocjanski samostojneži — najbrže so bili že naprej domnjeni z orožništvom, kaj mislijo storiti — nasilno preprečili pravilne volitve s tem, da so s suvanjem in pretepanjem odstranili nekatere osebe iz volivne sobe, predsednika držali 4 in pol ure nasilno v volivni sobi, nato pa sami, ki niti člani niso šmarješke kmet. podr., volili odbor iste km. podr. — Ker se je čulo, da ob novih volitvah 29. avgusta — prve so bile seveda neveljavne — mislijo uganjati posebno nasproti predsedniku še veliko huje nasilstvo, je naprosil predsednik pri pristojni oblasti za močno orožniško stražo. In res se je trenutek pred volitvami 29. avg. javil pri predsedniku načelnik škocjanske orožniške postaje g. Z., pa na neumljiv način zahteval od predsednika da dovoli volitev tudi škocjancem, ki spada jo v okoliš druge podružnice. — Sam je

izjavil, da ne bo zabranil vstopa v volivno sobo nečlanom, ampak da bo med volitvami hodil po vasi in tam skrbel za red. — Predsednik mu je nato razložil, kakšno nasilje je bilo pri zadnjem občnem zboru in kakšno mu sedaj grozi, da torej ne upa brez orožništva voditi volitev. Natančno in lahkomislivo mu je razložil in dokazal — pokazal mu je pisemna dokazila, — da kmetje škocjanskega poštne okolisa ne spadajo pod šmarješko km. podr. — Toda nečuvstvo: Orožnik je ostal pri svoji izjavi, da ne pojde v volivno sobo in vztrajal pri zahtevi, da volijo tudi škocjanski kmetje in da bi uveljavil svoje nesmiselne zahteve, je poklical celo župana na pomoč. Predsednik, ki seveda ni maral voditi nepravilnih volitev, je bil končno prisiljen, da je pravim volivcem naznanil, naj se razidejo, ker se volitve vsled nečuvstvenega nastopa orožništva ne morejo vršiti. — Kaj pravijo nato pristojne politične oblasti?

+ **Nepotrebno vpitje.** »Učiteljski Tovariši« in za njih vsi svobodnomoiselni listi, zlasti oni, ki so bili v zadnjem času pečeni na »žerjavici« liberalnih bank in verižnikov, zagajajo obupen vrišč radi imenovanja »klerikalnih« šolskih nadzornikov. »U. Tov.« pozivlje celo svoje pristaje, naj ohranijo mirno kri, to se pravi pri njih, udri po klerikalcu, tudi če spraviš kakega nepredvidnega v disciplinarno kazen. In zakaj ta huronski krik? Imenovani šolski nadzorniki so bili postavnim potom predlagani od okrajnih šol. svetov in od višjega šolskega sveta na prvem mestu. Poverništvo za uk in bogočastje bi se moralo seveda tem predlogom upreti! Med imenovanjem je pač par »klerikalcev« in to zadostuje. Potrebno zmožnost ima le, če si Sokol, agitator »Zaveze« in nosi glavico polno prekunšnega liberalizma. Toda ne! So proti kršitvi ministrskega ukaza. Hinač!

+ **Imenovanje okrajnih šolskih nadzornikov na Kranjskem.** Radi tega imenovanja je ves liberalni tabor pokoncu. Silno se zagajajo v dr. Verstovška, ki je izvršil le svojo dolžnost. Po še sedaj veljavnem šolskem zakonu je višji šolski svet na predlog okrajnih šolskih svetov sestavil ternopredloge, na katere je poverjenec vezan. Lansko leto so bili imenovani za bive Štajersko, Koroško in Prekmurje okrajni šolski nadzorniki tudi po dr. Verstovšku. Liberalni tabor je bil takrat seveda zadovoljen. Nihče se ni ganil. Imenovani so bili namreč sami pristaši »svobodne šole«. Tokrat so imenovani poleg štirih starih šolskih nadzornikov še štirje novi, ki so člani »Slomškove zveze« in od tod tak krik in vik! Ni jim dovolj, da imajo sedaj 14 liberalnih okrajnih šolskih nadzornikov in vrh tega še višjega šolskega nadzornika. To vpitje liberalcev pa naj bo našim voditeljem glasen opomin, da že krenejo iz pregledobok vrtili kolesnic ter napravijo red tudi na šolskem polju. Naše ljudstvo ne zasluži, da bi bilo šolstvo izročeno svobodnomoiselcem! To, da imajo liberalci 15 šolskih nadzornikov, je za večinsko stranko v Sloveniji naravnost poniževalno. Tu je na mestu radikalna remedura. Pod žezlom centralizma ne sme zavladati anarhija. Z grožnjami, da finančni minister ne bo plačeval postavno imenovanih nadzornikov — naj nikar ne šarijo, ker je nevarno, da ljudstvo naše — ne ustavi davkov. To naj si v Belgradu zapomnijo!

+ **Udruženje jugoslovanskega učitelstva.** Zadnji »Učit. Tovariši« zopet udriha po članih »Slomškove zveze«, češ, da so oni krivi, da ni učitelstvo enotno organizirano. Na vsa tozadevna zavijanja bomo odgovorili na našem občnem zboru. Topot opozarjamo samo na članek v glasilu centralnega udruženja tj. v »Narodni prosveti«, št. 69. Tam piše darvinist Davorin Trstenjak med drugim tudi to: »Dva nazora o svijetu in životu stoji jedan protiv drugoga. Jedan je slobodni in znanstveni nazor, a drugi je ukočeni crkveni ili sredovječni. Oni ne mogu, da stoji i žive jedan uz drugi. Jedan od njih mora da propade. Vrijeme je, da se školska mladež oslobodi od zamačivanja s t a r i m b i b l i j s k i m z a b l u d a m a. Bude li vjerodostojno radio u školi kao do sad, bude li vjeronauk stajao u školi na prvom mjestu, nečemo krenuti napred, a u svojoj političkoj slobodi ostat ćemo duhovni robovi.« Tako glasilo udruženja naj kršćanski učitelji naročajo in plaćuju? Ne bodite smešni!

+ **Pogajanja s češkoslovaško republiko,** ki so se te dni obnovila, vodijo z naše strani, kakor poročajo iz Beograda, finančni minister in strokovnjaki ministrstva za trgovino. Zastopniki češkoslovaške republike so pristali na to, da se po višje količina koka in premoga, ki ga ima dobavljati Češkoslovaška. Kot kompenzacija pa se zahteva od nas 8000 vagonov pšenice. Naši zastopniki so pristali na to, da se izvažajo 5000 vagonov pšenice. Pogajanja se nadaljujejo.

Prispevanje za sklad S. L. S.

Tabor na Homcu.

Okrajna kmetijska zveza za kamniški politični okraj v Kamniku priredi na Mali šmaren dne 8. septembra 1920 ob 1. uri popoldne na Homcu pri cerkvi velik ljudski tabor.

Ob eni uri popoldne je zbirališče pred šolo v Homcu. Tu bo kratak pozdrav Orlov in tujih gostov, nato odkorkamo k cerkvi z godbo na čelu.

Ob pol 2. uri cerkven govor in litanije. Ob pol 3. uri pred društvenim domom ljudski tabor. Govorili bodo razni govorniki o političnem položaju, o gospodarski, ženski in mladinski organizaciji in o krščanski misli ali praktičnem krščanstvu.

Ob pol 5. uri bo javna telovadba homškega Orla s sodelovanjem bratskih odsekov okrožja. Telovadba se vrši na travniku brata Gregorja Repanška ob glavni cesti Kamnik-Domžale na Homcu.

Na to bo ljudska veselica s srečolovom in šaljivo pošto. Vrši se na vrtu pri Gorniku na Homcu.

Pri celi prireditvi bo svirala Mengiška godba.

Ker je tabor vseh političnih, gospodarskih, izobraževalnih in nabožnih organizacij kamniškega okraja, prosimo, da se udeležijo tabora res vse krajeve kmetijske zveze, vse delavske organizacije, vse gospodarske združne organizacije, vsa izobraževalna društva, vse mladeniške in dekliške Marijine družbe, vsi orlovski odseki okrožja in sploh somišljeniki krščanskega programa S. L. S.

Prosimo vsa društva, ki imajo zastave, da jih prinesejo s seboj. Vsi društveniki in društvenice naj si nadenejo znake. Dne 8. septembra naj odpadejo vse druge društvene prireditve v okraju ter vsi na Homec!

Pokojni dr. Krek, ki je tako ljubil svoj narod in se zanj žrtvoval, je upeljal tudi tabore na Homcu.

Mi pa vzljubimo njegov spomin in se zanj žrtvujemo. Bog živi!

Priljubljeni odbor.

Dnevne novice.

— Obol el je preč. g. Anton Lovšin, župnik v p. v Radomljah in se priporoča gg. sobratom v molitev.

— **Orlovski tabor v Mirni peči** 29. avgusta 1920 je uspel nad vse pričakovanje. Kaj takega Mirna peč še ni doživela. Orli, Orlice, dekleta v narodnih nošah in mnogo drugega ljudstva skoro iz cele Dolenjske je prihitelo ta dan v Mirno peč. Veličasten je bil sprevod po vasi Mirna peč, ki sta ga vodila dva brata Orla-Trebanjca na konjih. V sredi sprevoda, za Orli v krojih, so zavedno in neustrašeno korakali tudi domači fantje, ki so pristopili k tukajšnjemu novoustanovljenemu orlovskemu odseku, dasiravno so jih nasprotniki zmerjali z raznimi psovskami. — Po sv. maši je bilo zborovanje. Govorilo je več govornikov, čijih izvajanja so bila spremljana z burnim odobravanjem. Nekaj pijanih, najetih, samostojnih hujšak, čevži itd. Neki Trebeljan je bil posebno trmast, a g. Bajec ga je vpričo tisočglave množice pošteno osmešil, tako da se je tudi njegova alkohola polna glava zavedla in ga pripeljala do spoznanja sramu. — Krasno je uspela tudi telovadba Orlov, Orlic in naraščaja. Po telovadbi so se med prosto zabavo slišale prijetne narodne pesmice in pred mrakom se je ljudstvo polno zadovoljnosti, dušnega veselja in navdušenja mirno razšlo. Nasprotniki našega gibanja so skušali prireditve motiti. Pomazali so ponoči z gnojnico napise, dejansko napadli odhajajoče goste s kamenjem, z okrašenih voz so potrgali narodne zastave, poškodovali konjsko opravo, potolčili in obrali sadno drevje naših somišljenikov, a s tem prireditvi niso vzeli njenega sijaja, ampak nasprotno, pokazali so le svojo neoliko, neotesanost in podvljanost. Pripomniti moramo, da med napadalec na kolodvoru niso bili domačini, ampak iz župnije Trebelno. — Mi in gostje smo jih samo prezirali. Po na taboru začrtani poti dela. Ljudske izobrazbe in verske poglobitve bomo šli naprej brez ozira na nasprotnike.

— **Nečuvstvo.** K notici pod tem naslovom v 198. štev. »Slovenca« moramo pripomniti, da je bila stvar nekoliko prenegljena in da se bo uredništvo še informiralo natančneje o celi zadevi.

— **Gasilno društvo Zalog-Sp. Kačelj** priredi v nedeljo, 5. t. m. vrtno veselico v gostilni »Plevnik« v Spod. Kačlju, h kateri vabi bratska društva in vse prijatelje gasilcev. (K)

— **Razpis službe.** Na ženski javni bolnišnici v Novem mestu je oddati mesto primarija z letno temeljno plačo 3200 K, aktivitelno doklado 966 K, šestimi petletnicami po 200 K in draginjsko doklado.

Prošnje je vlagati do 15. septembra 1920 na zdravstveni zastop v Novem mestu. Natančneje glej uradni list. — Za zdravstveno okrožje novomeško je dalje razpisana služba okrožnega zdravnika z vsemi letnimi prejemki 6160 K za samske okrožne zdravnike; za oženjene posebej za ženo in vsakega nepreskrbljenega otroka po 90 K mesečne doklade. Prošnje je vlagati do 15. septembra 1920 na zdravstveni odsek v Ljubljani.

— **Vrtno veselico** priredi dne 12. septembra 1920 nanovo ustanovljeni atletski klub »Naprej« v Bistri pri Vrhniku s sporedom: 1. Dviganje uteži, 2. rokoborba, 3. srečolov, 4. Zabava. Začetek ob treh popoldne. Vstopnina je 5 K. Postrežba z gorkimi in mrzlimi jedili. K obilni vdeležbi vabi Atletski klub. (K)

— **Staršem** priporočamo list »Angelček« za otroke. Stane 6 K letno. Dobi se tudi še lanski letnik, 6 drobnih sešitkov za 5 kron. Naroča se po dopisnici pod naslovom: »Angelček«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 80.

— **Poljski konzulat** v Zagrebu poziva zadnjič vse poljske državljane, ki žive v področju Hrvatske in Slovenije, da se zglasijo pisмено ali ustmeno v svrhu registracije pri konzulatu. Zglase naj se tudi tisti, ki so se že enkrat zglasili. Izven Zagreba stanujoči naj se prijavijo pisмено in naj zaradi varnosti priporočijo pošiljatev. Prijavi je priložiti kot pristojbino 40 jugoslovanskih kron. Prijava naj vsebuje ime in priimek, rojstni kraj, kraj pristojnosti, dan in leto rojstva, veroizpoved, poklic, kraj bivanja, ime staršev, ime žene, njen dekliški priimek in dan rojstva, imena in datume rojstva otrok. Med vsemi dokumenti je najvažnejša domovnica, in če je dotičnik nima, kaka druga listina, iz katere se da sklepati, da je državljan poljske republike. Interesenti se opozarjajo na eventualne neugodne posledice, ki bi nastale za nje, če se ne odzovejo temu pozivu najdalje v roku meseca dni.

— **Velesanimiva brošura** »Zločin nad domovino« še vedno ni tako razširjena, kot bi bilo treba in kakor zasluži njena vsebina. Dasi so bili nasprotniki že parkrat javno pozvani, da naj odgovorijo na očitke, ki so nagromadeni v brošuri, tega do danes še niso storili. To je gotovo najboljši dokaz, kako je brošura zadela v živo. Zato naj bi bila skrb nas vseh, da jo zanesemo v vsako hišo in da jo čita vsakdo, ki je potreben takega pouka. Izvod stane 4 K, v večjih množinah 3 K 50 vin. Naroča se pri Katoliški Ligi v Ljubljani.

Prekmurje.

p **Liberalna generala** dr. Žerjav in dr. Voglar sta te dni v Prekmurju inšpicirala svoje zveste, ki so bili poslani od stranke za časa paševanja dr. Žerjava v Prekmurje, da delajo tam zgago in preprič med dobrim prekmurjskim prebivalstvom. Upamo, da sta sprevidela, da Prekmurje niso tla za razdiralno delo JDS-arjev.

p **Volitve občinskih agrarnih odborov** se vršijo v Prekmurju te dni. Je že res skrajni čas, da se izvedejo te volitve, ki so na Hrvaškem in drugod že davno dokončane.

p **Avtomobilno zvezo** nameravajo ustanoviti med Dolnjo Lendavo — Murško Soboto — Radenci — Mariborom. Ako le ne bo zopet ostalo pri »nameravanju«. Prometne zveze v Prekmurju so res nad vse žalostne.

p **Obol el je težko** č. g. župnik Kührar v Beltincih. Vrlemu in narodnemu ter požrtvovalnemu gospodu želimo skorajšnjega okrevanja.

p **Pouk na ljudskih in meščanskih šolah** v Prekmurju se je pričel v sredo 1. septembra, izvzemši one šole, čijih voditelji so na enomesečnem tečaju v Št. Vidu nad Ljubljano. Na teh šolah se začne pouk s 13. septembrom.

p **Cerkveno vprašanje** v Prekmurju čaka rešitve, kakor vsa druga važna vprašanja, katere so bila že nešteto krat od korporacij in raznih društev predložena kompetentnim oblastem. Tudi to vprašanje je nad vse nujno. Kaka druga država bi tudi to rešila in ne delala toliko obzirov na levo in desno. Ljudstvo tega ne razume!

p **Prekmurški dijaki.** Veliko število jih je že to leto nadaljevalo študije na srednjih šolah v Sloveniji. Sedaj na počitnicah store marsikaj dobrega, ker nazveti skoz in skoz slovenskega duha, širijo narodno zavest v vsaki, še tako nezavedni vasi. Mi smo hvaležni slovenskim profesorjem in zavodom, da nam vzgajajo iz naših sinov take rodoljube. Veliko potrpljenja je pač gotovo potrebno na obeh straneh, kajti učna snov je na mažarskih srednjih šolah bila zelo drugačna kot na slovenskih zavodih.

Štajerske novice.

p **Izpremembe** v osebju. Mih. Schwarz, davčni upravitelj pri davčnem uradu v Slov. Bistrici, je premeščen k davčnemu uradu v Mariboru. Franjo Sajovec, davčni praktikant pri davčnem uradu v Velikih

Laščah, je premeščen k davčnemu uradu v Celju. Njegova prvotno odredjena premešitev k davčnemu uradu v Marenbergu je razveljavljena.

p **Dobrna pri Celju.** V Toplicah se je naselil prijeten jesenski mir, ki prinaša zdravje vsakemu, ki ga išče v miru. Zato priporočamo vsakemu, ki iz kateregakoli vzroka do zdaj ni mogel na Dobrno, naj ne zamudi zlatih septembrskih dni v naročju zdrave narave v toplicah preživetih in jih uživati kot zdravilo za utrujeno telo in zbežano dušo. Mir in domača zabava v prosti naravi vsakega odzdravi!

p **Poštni vest.** Z dnem 16. septembra t. l. se uvede pri kr. poštnem uradu Slovenska Bistrica dostavljanje poštinih pošiljatev po selskem pismonoši v sledeče vasi: Zg. Bistrica, Kovača ves, Devina, Šentovec, Pijanec, Ritosnej, Sv. Marjeta, Klopce, Sv. Jožef, Brinje, Visole, Sp. Ložnica, Cigonec, Vides, Črešnjovec, Vrhloga, Lukanja ves in Sp. Nova ves. — Dostavljanje se bo vršilo po trikrat na teden, v Zg. Bistrico pa dnevno. — S 15. septembrom t. l. se ukine poštna nabiralnica Sladka gora ter s 16. septembrom t. l. razširi selska poštna dostava pri poštnem uradu Šmarje pri Jelšah. Dostava se bo vršila po sledečih krajih: I. okraj: ob ponedeljkih, sredah in petkih: Zastranje, Dvor, Sv. Miklavž, Sotensko, Laze, Sladka gora, Vodenovo, Sv. Lovrenc, Vrh. Krčovine; II. okraj: ob torkih, četrkih in sobotah: Zastranje, Orehek, Nova vas, Sladka gora, Pijovec, Preloge, Bobovo; III. okraj: ob ponedeljkih, sredah in petkih: Lešje, Stranje, Koretno, Konuško, Zerovo, Draškovo selo, Jazbine, Dragomilo, Dol. Sv. Tomaž, Gaj, Korpule, Sv. Rok; IV. okraj: ob torkih, četrkih in sobotah: Sv. Barbara, Vinski vrh, Brezje, Ješovec, Kamenek, Cerovec, Predel, Senovica, Močlje, Globoko, Zadrže.

Koroške novice.

k **Rektor Cvijič** je nevarno obol el in mora po odredbi zdravnika nemudoma v Karlove Vari.

k **Koroška v veliki nevarnosti!** — Nemci so včeraj po Celovcu nalepili velike, kričeče lepake, na katerih je med drugim tiskano, da je Koroška v veliki nevarnosti. Menda so tudi prišli do spoznanja, da je ves njihov trud zastonj.

k **Hujškač.** Dne 29. avgusta zvečer je bilo v gostilni Marinčič v Šmartnem pri Rožku več gostov, med njimi je bil tudi znani hujškač Ivan Reichmann, ki je kruto razžalil našega prestolonaslednika. Reichmann je tudi 8. avgusta t. l. rekel o naši vojski: »Hitro ste prišli, pa še hitreje boste odšli, ko vas bo Drava odnesla.« Reichmanna so zaprli.

Ljubljanske novice.

p **Ruska drama.** V četrtek zvečer smo videli v dramskem gledališču vpriporjeno dramo »Anfisa« od Leonida Andrejeva tako, kot jo bomo težko kdaj zopet videli v tako dovršeni vpriporitvi. Občinstvo je silno navdušeno klicalo igralce vedno znova na oder. — Danes zvečer bodo igrali »Ljubosumje«, znamenito delo Arcibaševa, ki so ga igrali lansko sezono naši igralci. V nedeljo zvečer bodo vpriporili komedijo »Papa«.

p **P. Z. »Ljubljana«.** Pevska vaja v ponedeljek ob 19. uri za ženski, ob 20. uri za moški zbor.

p **Pevska zveza.** Seja prip. odbora v ponedeljek ob pol 17. uri zvečer v prostorih P. Z. Ljubljana. (K)

p **Jutri na Vič!** Čebelarica podružnica priredi na vrtu g. Pavliča tik cerkve veliko čebelarico veselico z najraznovrstnejšim sporedom. Čebelni in medeni srečolov. Točenje pristne medice. Prodaja medu. ki se bo med veselico točil iz satovja. Pri prireditvi sodeluje mengeška društvena godba. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 4 K. V slučaju slabega vremena se prireditve vrši 8. t. m. na praznik z istim sporedom. (K)

p **Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo** naznanja svojim članom prodajo usnja v ponedeljek, dne 6. septembra ob 3. uri popoldne v Hrenovi ulici 4. (K)

p **Poziv kramarjem in branjevcem.** — Pred kratkim je neki Krakovčan pozivljal vse ki prodajajo zelenjavo, da bi se organizirali. Zatorej pozivlja in vabi vse omenjene pripravljajni odbor zadruga kramarjev in branjevcem, da se priklase k že snujoči se zadrugi, ki ima že 232 članov in bo zadruga malih prodajalcev na stojnicah, ki bo varovala vse člane proti krivicam. Po informacijah smo doznali, da spadajo k naši zadrugi vsi, ki potujejo po sejmih ali prodajajo na stojnici kakršnokoli blago, če ga sami ne izvršujejo. Na primer: Čevlje, obleko, perilo, galanterijo, manufakturo, sadje, zelenjavo, slaščice, maslo, cvetlice, klobase in sploh vse, kar se prodaja na stojnici. — Vsi, ki izvršujete te vrste obrti, se zglasite pri pripravljajnem odboru, ki vam rade volje dá vsa navodila. Zglasiti se je pri pripravljajnem odboru Zglasiti se je pri podpredsedniku: Lavtar

Franc, trgovec, Sv. Petra cesta 53. — Ob enem pozivljamo vse člane in tudi dotične, ki še pristopijo k zadrugi, da naj ne plačajo toliko časa članarine trgovskemu gremiju, dokler se ne razreši naša stvar. — Pripravljalni odbor. (K)

Lj Mestni magistrat ljubljanski ponovno opozarja lastnike psov, da gledajo na to, da imajo psi torbe. Vsak prestopnik, ki bo naznanjen na policijski straži, se bo kaznoval z visoko denarno kaznijo oziroma zaporom, in pa z oddajo psa mestnemu konjaču.

Lj Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 22. do 28. avgusta 1920. Število novorojencev 23, umrlih 35. Od umrlih je domačinov 25, tujcev 10. Umrli so za otročico 1, za grižo 12, za dušljivim kašljem 1, za vrtico (davic) 1, za jetiko 1, vsled samomora 1, za različnimi boleznimi 18. Za nalezljivimi boleznimi so oboleli, in sicer: za otročico 1, za škrlatico 5, za tifusom 2, za grižo 88 (vmes 18 tujcev in 24 vojakov), za oslovskim (dušljivim) kašljem 1 (tujec), za vrtico 1.

Lj Mestna zastavljalnica ima tomesčno dražbo januarja 1920 zastavljenih predmetov 9. septembra popoldne.

Lj Nova vrsta tatov se je pojavila v naši beli Ljubljani. Ker so električne žarnice precej drage, si temni elementi privajajo žarnice javne ulične razsvetljave. Tako so bile pokradene zadnje noči žarnice v študentski ulici in na poti na ljubljanski Grad. Če bo šlo tako naprej, bo Ljubljana kmalu v temi.

Lj Tatvine v Ljubljani. V cerkvi sv. Jakoba je bil ukraden z desnega stranskega oltarja bel platen 1 meter dolg prt. — Srebrna ura budilka je bila ukradena Jerici Pucelj v Kolodvorski ulici 12. — Dvigalo (vinta) je bilo ukradeno Karlu Kocjanu v Jeranovi ulici. — Delavcu Francu Vidočiču v Cerkveni ulici je bil ukraden iz podstrešja zimski suknjič iz vojaškega sukna s podlogo iz zajčje kožuškovine, vreden 1000 kron.

Lj Izgubil je nekdo denarnico s 100 kronami denarja od Sv. Petra ceste do cerkve Srca Jezusovega. Pošten najditelj naj prinese denar na Sv. Petra cesto 67, k Janžu Hočevanju.

Lj Predrago pohištvo. Neka ljubljanska trdka, ki se peča s prodajo pohištva, je zahtevala skoraj 100% dobička ter je prodala meseca februarja spalno sobo, katera jo je stala 8000 kron, za 17.000 kron in je tudi v drugih slučajih zaslužila 136 do 167% kosmatega dobička. Vsled navijanja cen so bili lastniki trdke obsojeni na globo 10.000 kron in en mesec zapora ter na zapad pohištva. Proti sodbi se je trdka pritožila.

Lj Okraden ruski legionar. Ruskemu legionarju 6. hanačkega polka Jindřichu Barešovi iz Rajhrad v Hustepečih so bili ukradeni v Poljšakovi gostilni na Martinovci cesti njegovi osebni spisi in zasebna pisma.

Lj Avstrijska republika hoče priznati vojno posojilo v starem inozemstvu. Kakor poročajo z Dunaja, hoče avstrijska vlada napraviti v prihodnjih dneh zakon, s katerim prizna vojno posojilo, ki je v posesti njenega starega inozemstva. V zadnjem času so na merodajnem mestu ponovno intervenirale stare inozemske države, da avstrijska republika prizna označeno vojno posojilo kot svoj dolg. Tem intervencijam hoče sedaj dunajska vlada odgovoriti z zakonom.

Lj Dve obleki je ukradla hčerki vrtarja Herzmanskega neka E. K.

Lj Tatvina pri Ranzingerju. Ženi Ranzingerjevega skladiščnika Ivani Derjuš je bilo ukradeni iz spalne sobe 255 kron, Ranzingerjevi uradnici Josipini Jera pa srebrna ura, vredna 500 kron.

Lj Huda žena, Marija Armič na Viču je napadla s škafom in z vilami posestnico Ivano Mrak in jo je poškodovala.

Finančni minister na begu.

Belgrad, 3. sept. (Izvirno.) V parlamentarni zajednici prevladuje mišljenje, da naredba vlade, s katero uzakonjuje proračun za 1920/21, ki tako težko obtežuje slovenski in hrvatski del naroda, ne sme stopiti v veljavo brez odobrenja narodnega predstavništva. To stališče je prvi zavzel Jugoslovanski klub, ki je v finančnem odboru po svojem zastopniku poslancu Vesenjaku to jasno poudaril. Enako mišljenje zavzema tudi Narodni klub in, kakor se zdi, tudi radikali. Demokratski finančni minister Stojanović se nahaja v zelo neugodnem položaju in bo odstopoval iz Belgrada. Posle finančnega ministrstva bo vodil notranji minister Drašković.

LDU Zagreb, 3. sept. »Riječ« javlja iz Belgrada: Finančni minister dr. Stojanović odpotuje jutri popoldne v Sarajevo. Tam se mu pridruži minister za prehrano. Potem odide v Črno goro na inšpekcijsko potovanje, ki bo trajalo tri dni. Dosedaj še ni gotovo, ali bo potoval z njim tudi pravosodni minister.

Arnavti se unovič zbirajo.

LDU Belgrad, 3. septembra. Iz Podgorice javljajo, da se na levem bregu Bojane in v okolici Skadra vedno bolj opaža zbiranje Arnavtov. Računa se, da se samo na vzhodnem bregu Skadrskega jezera zbira okoli 6000 Arnavtov.

LDU Belgrad, 3. septembra. Iz Podgorice poročajo: Vzdolž levega brega Bojane se vidi veliko zbiranje Arnavtov in veliko šotorov. Mohamedanec, ki je prišel iz Skadra, pripoveduje, da italijanske oblasti dobavljajo municijo Albancem.

LDU Belgrad, 3. septembra. Iz Virpazarja javljajo, da so Arnavti sklenili kupiti eno italijansko vojno ladjo, da bi napadli Ulcinj, Spič in Bar.

LDU Belgrad, 3. septembra. Iz Skadra se poroča, da vlada v Tirani nadaljuje teror nad prebivalstvom, ki ni njenega mišljenja. Požiganja, umori in aretacije so na dnevnem redu.

LDU Belgrad, 3. septembra. Iz Skadra javljajo, da je Ahmed beg zahteval ojačenja. Tamošnje oblasti so njegovo zahtevo odbile, ker se to ojačenje ne bo uporabilo za rešitev in svobodo Albanije, nego za ojačenje tujega imperializma.

LDU Cetinje, 3. septembra. Vse vesti, zlasti italijanskih listov o napadih in borbah Arnavtov na Tarabošu ne odgovarjajo resnici. Doselej še ni bilo nobenega takega napada.

Dr. Trumbič v Londonu.

LDU Dunaj, 3. sept. »Mittagszeitung« javlja, da je jugoslovanski minister za zunanje stvari dr. Trumbič dopel v London, kjer se bo pogajal glede razdelitve avstro-ogrskega trgovskega brodovja.

Izročilec vojnih krivic.

LDU Dunaj, 3. sept. (DKU) »Politische Korrespondenz« javlja: Avstrijska vlada je dobila od vrhovnega sveta noto, ki vsebuje zahteve italijanske in jugoslovanske vlade po izročitvi vojnih krivic. V noti se imenujejo brez razlike državljani bivše avstro-ogrske monarhije, predvsem člani bivše avstro-ogrske vojske, vendar pa tudi nekaj civilnih oseb, ne da bi se oziralo na sedanje državljanstvo. Zahteve drugih držav se baje ne bodo več naznanile, ker je medtem potekel rok enega meseca po veljavnosti državne pogodbe saintgermain-ske.

Švicarski socialisti proti tretji internacionali.

LDU Bern, 3. sept. (DKU) Odbor socialnodemokratske stranke v Švici, ki vodi tekoče posle, je z vsemi glasovi proti enemu glasu sprejel izjavo, kjer se naproša osrednji komite, naj še enkrat razpravlja svoj sklep glede pristopa k III. internacionali. Odbor predlaga, naj se pristop k III. internacionali zaradi pogojev, ki jih je staval moskovski kongres, odkloni.

MOKA ZA VOJAŠTVO.

LDU Belgrad, 2. septembra. Intendanca vojnega ministrstva ne bo mogla nabaviti pšenične moke za vojaštvo, ker mlinarji sedaj zahtevajo 300 dinarjev za 100 kg. Vsled tega se bo vprašanje nabave moke uredilo nemara z naredbo, da vsaka armijska oblast dobi pravico zaseči potrebno število mlinov.

BOJI NA SEVERU.

LDU Dunaj, 3. sept. (DKU) Ukrajinski tiskovni urad javlja iz Tarnova z dne 1. t. m.: Prodiranje ukrajinskih čet proti levemu krilu boljševiške fronte se razvija ugodno v smeri Podhajca-Trembovja. Vsled pritiska ukrajinskih konjeniških bataljonov smrti, ki so včeraj zavzeli Monasterzysko in Buczac, so boljševiki zapustili svoje postojanke ob Gnili Lipi in beže proti Zloti Lipi. Vzhodnogališki revlucijski komite, ki je došel iz Charkowa, uraduje že v Husjatinu.

LDU Pariz, 3. sept. (DKU) Po poročilih iz Varšave je poljska vlada odgovorila na pritožbe litvanske vlade glede kršitve meje, da je pogodba med Litvansko in sovjetsko Rusijo prisodila Litvanski več ozemelj, kar je za Poljsko nevzdržljivo. Dokler traja vojna, se smatra Poljska za upravičeno, da se bojuje na vseh ozemljih, ki leže v mejah, določenih po zaveznikih.

Borza.

LDU Zagreb, 3. sept. Borza: Devize: Berlin 210—215, Italija 495—500, London 375—395, New York 98.50—0, Pariz 715—735, Praga 0—175, Dunaj 40—40.25, Bukarešta 0—230. Valute: dolarji 94—96, carski rubli 120—132, francoski franki

700—710, napoleonori 370—385, marke 202—205, rumunski lei 232—235, italijanske lire 0—480, bolgarski levi 0—196, turške lire 0—410.

Prosveta.

pr Zanimiva literarna novost bo izšla v Pragi, namreč knjiga, v kateri bodo opisali posamezni pisatelji svoje spomine na dni persekucije v letih 1914—1917. To bo celotna slika trpljenja čeških literatov v teh dneh sramote in preganjanja. V knjigi bo zastopanih 22 čeških pisateljev.

pr »Faust« ob enotnem prizorišču. V Štetinu na Češkem je vprizorilo mestno gledališče celega »Fausta« prvi del na eni in isti sceni, ki je imela podobo tridelnega gotskega oltarja z malimi sceničnimi spremembami. Igra je imela zelo lep uspeh.

pr Nova opera. Pariška opera bo vprizorila v prihodnji sezoni lepo noviteto, opero »Antonius in Kleopatra« od Florenta Schmitta. Tekst je napisal André Gide po znani Shakespearejevi drami »Antonij in Kleopatra«.

Vestnik S. K. S. Z.

Pevska Zveza. V smislu ustanovnega zborovanja v Mariboru so prevzeli odborniška mesta pripravljalnega odbora sledeči odborniki P. Z. Ljubljana: predsednik dr. Fr. Kimovec, pevovodja profesor M. Bajuk, tajnik Rud. Wagner, blagajnik J. Mavrič, knjižničar F. Pajk. — Prip. odbor je imel svojo prvo sejo v ponedeljek, dne 30. avgusta 1920, kjer je sklenil pozvati tem potom vse samostojne in društvene pevske zbornice, ki še niso priglasi in žele pristopiti P. Z., da nam javijo svoje naslove, na kar dobe pravila in društvene tiskovine v izpolnitev. Ker bi odbor rad v najkrajšem času in hitro izvršil pripravljala dela za zborovanje, prosimo, naj se zbori takoj priglase. Prijave pošiljajte na naslov: Pevska zveza, Ljubljana, Ljudski dom.

Dijaški vestnik.

d Nova razdelitev podružnic. Spoznamo z zastopniki prizadetih podružnic je osrednji odbor S. D. Z. sklenil pri večerajšnji seji: Dosedanja Gorenjska podružnica preneha. Mesto nje se ustanove: Kamniška podružnica, Škofjeloška podružnica, Kranj-Tržiška podružnica in Blejska podružnica. Od Dolenjske podružnice se odcepi nova Krška podružnica. Razen tega se ustanovi za črto Litija—Hrastnik in teritorij južno in severno od Save na tej črti nova Litijška podružnica. V ostalih delih Slovenije se izvrši reorganizacija, čim dobimo potrebnih predlogov. Navodilo za izvršitev organizacije novih podružnic bo sledilo pismeno. — Osrednji odbor S. D. Z.

d Kamniški pododbor S. D. Z. vprizori v soboto, dne 4. t. m. ob 20. uri zvečer in v nedeljo 5. t. m. ob 16. uri v Ljudskem domu v Moravčah Medvedovo petdejanko »Črnošolec«. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Orlovski vestnik.

Udeležencem tečaja načelnikov sporočamo, da je Obratno ravnanje Južne železnice dovolilo udeležencem tečaja v Ljubljani polovično vožnjo, inšpektorat drž. žel. je pa prošnjo odklonil.

Turistika in sport.

Cestna dirka za Jugoslovansko prvenstvo 1920 se vrši v nedeljo dne 5. septembra na progi Zagreb—Ljubljana (143 km). Start v Zagrebu v nedeljo ob 9. uri in cilj v Ljubljani pri 2.400 km na Dolenjski cesti ob približno pol 3. uri popoldne. — Udeležba tekmecev bode velika, kajti samo Slovenci se udeležijo s številom 18 vozačev, kateri so po večini člani kolesarskega in motociklistovskega kluba Ilirija v Ljubljani. Poleg navedenih pridejo v prvi vrsti še Hrvati, ki so bili do sedaj na višku tega sporta, in Srbi. Na cilju bode ob prihodu dirkačev promenadni koncert brez vstopnine. (K)

Sportno zabavo priredi povodom cestne dirke za Jugoslovansko prvenstvo klub kolesarjev in motociklistov Ilirija v nedeljo dne 5. t. m. ob pol 8. uri v dvorani hotela Union. Na sporedu je pozdrav hrvatskih in srbskih gostov (dirkačev), razdelitev daril za Jugoslovansko prvenstvo in za propagandno dirko Ljubljana—Velikovec, srečolov, prosta zabava z godbo. (K)

Nogometne tekme. Jesensko nogometno sezono odpre S. K. Ilirija v nedeljo dne 5. septembra s tekmo proti rezervi. Ker je to prva sezona, da tekmuje ta prvo moštvo in rezerva med seboj, obeta biti tekma jako zanimiva. Začetek ob pol 18. uri. Blagajna se odpre ob 17. uri. Vstopnina: sedeži po 10 K, stojišča brez izjeme 4 K. — V sredo in četrtek na prostoru Ilirije Innsbrucker Sportverein — Ilirija I.

Innsbrucker Sportverein v Ljubljani. V sredo in četrtek, dne 8. in 9. septembra vsakokrat ob pol 18. uri se vršijo na prostoru Ilirije ob državnem kolodvoru internacionalne nogometne tekme med prvimi moštvili Ilirije in Innsbrucker S. V. Innsbrucker S. V. je prvak Tirolske, prvo razredni klub ter je dosegel v prosti pomladanski sezoni lepe rezultate. Proti Wiener Sportklubu je igral prvi dan 1 : 3, drugi dan 1 : 5. Ker sta po rezultatih sodeč obe moštvi precej enaki, obetajo biti tekme jako zanimivne in zelo napete. Vstopnina sedež prve vrste 24 K, druge vrste 16 K, stojišča 10 K. Za člane in dijak (toda le v predprodaji) 6 K. Predprodaja vstopnic se vrši od ponedeljka naprej v drogeriji Kane v Židovski ulici in pri trvdki Svetla, Mestni trg, za sedeže in navadna stojišča; dijaške (članske) vstopnice se bodo pa za oba dni dobile pri blagajni na prostoru Ilirije v torek ob pol 18. do pol 20. ure. Tekme se bodo vršile ob vsakem vremenu. Blagajne se odpro eno uro pred začetkom tekme. (K)

Ljubljanska porota.

Ljubljanska tatinska šestorica pred poroto. Včeraj je sodila ljubljanska porota družbo ljubljanskih tatov, kateri so kakih sedemkrat ukradli iz Ranzingerjevega skladišča raznega blaga v vrednosti 86.100 kron ali pa še več, ker je n. pr. oškodovani gospod dr. Rekar kot priča zaslišal izpovedal, da mu je bilo ukradenega blaga v vrednosti nad 100.000 kron. V razpravi, katero je vodil sodni svetnik Bulovec, se je izkazalo, da je vodil klapo šestih tatov Miroslav Pretnar, ki se je dogovoril s Ivanom Skapinom, ki je bil zaradi tatvine že tudi na 6 mesecev težke ječe obsojen, in z V. P., da bodo oplenili Ranzingerjevo skladišče v Kolizeju; Valentin Kadunc, Karel Müller in Jožef Marn so izpopolnili tropesno tatinsko detelico v tatinsko klapo šestih tatov. Sicer je pa bil že tudi Müller zaradi tatvine obsojen na dva, Marn na 5 mesecev težke ječe. Ukradeno blago so deloma spravljali pri Müllerju, prodajali so ga pa peku Vinku Vidmarju v Spod. Šiški. Müller je bil za ta posel, kakor je izpovedal P., zanič, ker se je začel trestiti, ko je stal na straži; nič ni bilo z njim. Bal se je, denar je pa le vzela. Kadunc je bil ob tatinskih pohodih tudi enkrat zvržen in je dobil za to 155 kron. Obtoženci so precej odkritosrčno priznali svoje tatvine; posebno Pretnar je s ponosom starega, preskušenežnega zločinca opisaval, kako so kradli, kako so se posvetovali, kako so se z izvoščkom vozili v Podutik in kako so nosili Vidmarju ukradeni blago, ki ga je slabo plačeval in ga vedno nagovarjal k nadaljnjim zločinom in mu celo obetal, da bo plačal za njega zagovornika, če bo prišel pred sodišče. Obtožbo je zastopal državni pravdnik dr. Ogoreutz, Pretnarja in Skapina je zagovarjal dr. Ivan Tavčar ml., V. P. dr. Grablovic, Kadunca dr. Lovrenčič, Müllerja dr. Kreč in Marna dr. Sajovic. Porotniki so potrdili soglasno na nje stavljeni vprašanja, in sicer tako, da so povzročili Pretnar, Skapin in P. škode nad 4000 kron, Kadunc, Müller in Marn pa škode pod 4000, toda nad 400 kron. Predsednik svetnik Bulovec je na to razdalil sodbo, s katero so bili obsojeni: Miroslav Pretnar na 7 let, Ivan Skapin na 6 let, V. P. na 3 leta, Kadunc Valentin na 8 mesecev, Karel Müller na 1 leto in Jože Marn na 1 leto težke ječe.

Precej nato se je pričela ob tridesetih na sedem zvečer razprava proti Martinu Dežmanu. Dežanski stan je sledeč: Martin Dežman je od novega leta 1920 naprej kot nočni čuvaj v tovarni Karola Pollaka v Ljubljani ukradel svojemu gospodarju kože, vredne 9270 kron. Ukradeni blago je prodal Viktorju Klemencu in drugim ljudem. Nekaj blaga v vrednosti 3235 kron se je našlo še pri Klemencu in 4138 kron. Vzlic temu pa je trpela trdka še pravejšjo škodo, ker je Dežman prodajal ukradeni usnje tudi kmetom na deželi in je sprejel za to okrog 2000 kron. Viktor Klemenc se bo zaradi deložnosti tatvine še posebej tožil. Martina Dežmana je zagovarjal dr. Frlan.

Pri razpravi se je Dežman zagovarjal, da ko je prišel iz vojske domov kot invalid, ga njegov oče ni hotel imeti doma na svojem do 500.000 vrednem gruntu, ker da ni za delo. Pri Pollaku je prišel krasti, da si nabavi obleko. Rekel je, da je ukradel usnje zato, da bi si kupil obleko. Kot priča zaslišani poslovodja trdka Pollak g. Pečan je izpovedal med drugim, da zaslužio zdaj delavci pri Pollaku 500 kron na teden.

Senat je nato staval porotnikom glavno vprašanje glede na krivdo tatvine. Dežmanov zagovornik dr. Frlan je zahteval, da naj stavi senat porotnikom še dodatno vprašanje, da je ravnal Dežman v neopremagljivi sili. Državni pravdnik dr. Ogoreutz se je protivil dodatnemu vprašanju, ki ga senat na to ni staval. Po govornih drž. pravdnika dr. Ogoreutza in zagovornika dr. Frlana so se podali porotniki v posvetovalnico, iz katere so se vrnili v dvorano in je njihov prvomestnik zahteval, naj se jim stavi dodatno vprašanje o neopremagljivi sili.

Državni pravdnik dr. Ogoreutz je prišel nato govoriti proti stavljenju vprašanja, med govorom ga je prekinil zagovornik dr. Frlan, češ, da nima pravice govoriti. Senat se je podal nato v posvetovalnico in je nato njegov predsednik svetnik Bulovec naznanil sklep, da se seja zopet odpre. V daljšem govoru je nato državni pravdnik dr. Ogoreutz povdarjal, da je mogoče samcu sicer skromno se še zdaj preživeti s 40 kronami na dan. Nasproti g. Ogoreutzu se je skliceval g. dr. Frlan na pričevanje g. Pečana, ki je rekel, da je trdka Pollak zvišala delavcem plače na 500 kron tedensko, ker s 40 kronami na dan niso mogli izhajati. Senat je na to odklonil stavljenje dodatnega vprašanja, nakar so porotniki z 8 ne in s 4 da zaničali na nje stavljenju vprašanje, vsled česar je razglasil svetnik Bulovec oprostilno sodbo.

Gospodarstvo.

g Vezensinska domača obrt se utegne pri nas v kratkem razviti v dobičkonosno zaposlitev naših žena in deklet. Za bližnji začetek šolskega leta se nam obeta otvoritev »Osrednjega zavoda za domačo obrt« v Ljubljani, kjer se bo poleg drugih tehnik ženskega ročnega dela učilo tudi

vezenje, kakršno je bilo do ne avnih časov v navadi med slovenskimi ženami in dekletki in ki je ob njihovi izredni darovitosti za okraševanje, perilne opreme ustvarilo tvorbe, kakoršne razkazuje z izredno nazornostjo Albert Sič v svoji ob prevratu pri ljubljanski za slovensko slovstvo mnogozaslužni tvrdki Kleinmayr & Bamberg založeni in izdani ceneni publikaciji »Narodne vezenine na Kranjskem«. Že v davni dobi — nekateri v tej nebroj dovršeno uspelih ilustracij obsegajoči zbirki posneti vzorci segajo celo v 16. stoletje — je naše žensko imelo zmisel za lepoto in umetnost in jo je gojilo z vso vne- in marljivostjo. Ustvarilo je bogate zaklade narodno-umetniških tvorov, s katerimi so se naše prednice ponašale po vsej pravici. V največjem času pa je doma-čo krasilno umetnost izpodrinila tuja veleobrta in lepota, ki jih zaradi njih izredne lepote občuduje tujstvo, so skoroda zapadla pozabi. Mi pa, ki nam je do tega, da ohranimo, kar je našega, tem bolj, ako je boljše in lepše nego tujina, smatramo za svojo dolžnost, da zopet dvignemo te zaklade in z njimi pozivimo ljubezen do narodne umetnosti. Naj bi ne bilo nobene ženske ne nižje ne višje šole, kjer se ne bi poučevalo vezenje po narodnih vzorcih, da se čim prej povrnejo časi, ko se je naše žensko ponašalo s perilno opremo, ki je bilo okrašena v narodnem duhu in dosti lepša, nego z vzorci, ki so nam bili tuji in premnogokrat zverženi brez okusa, lepa tako, da so jo dobičkaželjni prekupci pokupovali in izvažali v tujino, dokler je je bilo le kaj dobiti. Slovenski namizni in ol- tarni prti, brisalke, prevlake za blazine, rjuhe, z vezeninami ozaljšani rokavci, isto- tako okrašene srajce so bili za tujino blago, ki se je drago plačevalo, ker je bilo dosti lepše nego v fabrikah izgotovljeno.

Vse kaže, da se v kratkem povrne moda, da mora perilna oprema, ako naj velja za lepo, biti ozaljšana z domačim lepoto. Ali si lorete misliti kaj lepšega, nego je pomiznina in posteljnina, ki je vanjo uve- zeno naše lepoto? Ali pa po naše veza- no spodnje perilo, s pisanimi, gorenjskimi ali belokranjskimi vezeninami opestrane bluze? In z domačimi, v narodnem slogu umetno vezenimi prti in pregrinjali ozaljšani oltarji? — Da seznani sedanji ženski naraščaj z domačo vezno umetnostjo in omogoči povratek k njej, je Albert Sič sestavil zgoraj navedeno zbirko. Priporo- čam o našem žensstvu, predvsem poro- dstvom ženskih šol in ničmanj našim žup- nim uradom.

g Izvoz argentinskega žita. Iz Buenos Airesa poročajo, da je določila argentin- ska vlada 500.000 ton žita za izvoz. Neko poročilo iz Lime pravi, da je peruanska vlada prepovedala izvoz živine.

g Argentinski krediti za volno. Reuter javlja iz Buenos Airesa, da je predložila argentinska vlada kongresu načrt zakona, potem katerega bi bil izvoz volne prost carine in bi imela vlada pravo, dovoliti kupcem kredit do dveh let.

g Neugodna trgatega na Slovaškem. Na Slovaškem bo trgatega letos 20 do 40 % slabša, nego je bila prošlo leto. Povečini je trgatega srednja, v nekaterih krajih bo celo 50 % slabjša. Kmetje imajo sedaj pred novo trgatvijo v zalogah še 30.000 hl vina, tako da za novo vino ni nič sodov na razpolago.

g Nemčija plačuje. Nova nemška »be- la knjiga« priobčuje zanimiv pregled o do- sedanjih dobavah in plačilih Nemčije na račun od škodninskih obveznosti, ki jih je prevzela po mirovni pogodbi. Vrednost rudokopov saarske kotline, ki jih je odsto- pila Nemčija Franciji znaša 1 milijardo zla-

tih mark. Državna lastnina v pokrajinah, ki jih je Nemčija odstopila, je vredna 6.8 milijard. Živina, ki jo dobavlja Nemčija, stane 180 milijonov, poljedelski stroji, ka- terih dobava je bila naložena Nemčiji kot kazni 12 milijonov. Do 1. junija t. l. do- stavljen premog (5.650.000 ton) je vreden 280 milijonov, barvila 8 milijonov, kabli 64.65 milijonov, material za železnice 1.25 milijard. Različne antantne komisije, ki po- slujejo v Nemčiji, jo stanejo 9 mil. Blago in različne naprave, ki jih je morala pustiti nemška armada v krajih, ki jih je med voj- no zasedla, so vredne 6.5 milijard. Skupna vrednost teh odškodnin znaša 20.103.650 tisoč zlatih mark.

g Povišanje cen za oglje na Angle- škem. Vsled povišanja železniških tarifov za tovorno blago se bo povišala tudi cena oglju za 20 šilingov pri toni.

g Gradnja italijanskih ladij. Kakor po- ročajo iz Italije, bodo zgradili Italijani s koncem tega leta skupaj 70 novih ladij s skupno 500.000 tonami prostora. Po večini jih gradijo v italijanskih ladjedelnicah. Ladjedelnice prejšnjega avstro-ogrskega Primorja so popolnoma zaposlene.

g Proga Hamburg—Brazilija. Severno- nemški Lloyd je uvedel s 1. septembrom redno plovbo med Hamburgom in Brazy- lijo.

g Pridelitev ladij nekdanje ogrske po- morske d. d. »Adria«. Iz Trsta poročajo, da bo ententa pridelila ladje omenjene družbe Jugoslaviji, ker je že večina delnic v jugoslovanski posesti. »Adria« poseduje sedaj 80.000 ton ladijskega prostora in ima več ladij po 7000 brutto ton. Jugoslavija bi dobila tedaj v posest tudi palačo v Budim- pešti in Reki. Italijansko časopisje se za- vzema za to, da se pridelijo Italiji vse ladi- je, ki presegajo 2000 ton.

g Likvidacija Avstro-ogrske banke. V zadnji seji generalnega sveta Avstro- ogrske banke je bilo razglašeno, da je re- paracijska komisija imenovala likvidator- je Avstro-ogrske banke v smislu mirovne pogodbe. Kakor poročajo, ne bo povzro- čilo imenovanje likvidatorjev — v mirovni pogodbi se imenujejo komisariji — nobe- nih sprememb v vodstvu banke v Avstriji. Komisariji so se izrazili, da se hočejo na- tančno informirati, preden začno svoje delovanje in preden bodo prisostvovali sejam. Amerikanec, Mr. Whitmann, Itali- jan, Giuseppe Luxardo in Rumun, Ale- ksander Ceaceunescu so izvoljeni za li- kvidatorje Avstro-ogrske banke. Kakor poročajo bo predsedoval tej komisiji ame- rikanski državni pravdnik Edmund Whit- mann.

Aprovizacija.

a Telečje meso. »Vnovčevalnica za živino in mast« oddala je za danes in jutri t. j. 4. in 5. t. m. sledečim mesarjem svoja teleta v razprodajo: Bizilju, Lebnu, Ocvir- ku po 5 telet; Brecljniku, Cuzaku, Dol- ničar Francu, Kočarju, Rohtar ml. in Zajc Francu po 4 teleta; Ahlinu, Ham Mariji, Dolničar Jožefi, Kastelicu, Kocjanu, Ma- kovcu, Novaku, Novljanu, Petriču, Prez- lju, Porenti, Rihtar star., Žganjar Jožetu, Žganjar Antonu in Zupančiču po 3 teleta; Štruklju in Javorniku po 2 teleti. Kilo- gram sprednjega mesa bo veljal 18 K, zad- njega 19 K. — Vsaka stranka dobi največ en kilogram mesa.

Kdo kaj ve o Josipu Lavriču, ki je služil pri 17. pp. v Galiciji. Doma je iz Re- tij št. 53, pošta Loški potok. Če kdo kaj ve, naj sporoči Antonu Lavriču, Gora št. 45, pošta Sodražica. Stroški se povrnejo.

+

Znancem in prijateljem sporočamo, da je preminul, previden s svetotajstvi, naš ljubljani

Vladimir Pirc.

Truplo pokojnika se prepelje v soboto, dne 4. t. m. v Kranj, kjer bo pogreb med 4. in 5. uro popoldne.

Ljubljana — Kranj, dne 3. septembra 1920.

Štef Pirc, roj. Somazzi, soproga. — Minka Pirc, mati. — Nad na Šumi, roj. Pirc, sestra. — Alfonz Pirc, brat.

Brez posebnega obvestila. — Venci se hvaležno odklanjajo.

+

»Atlanta« Importna in eksportna družba, na- znanja, da je njen zvesti uradnik, gospod

Vladimir Pirc

dne 3. septembra po kratki, mučni bolezni preminul.

Truplo pokojnika se prepelje v soboto, dne 4. sep- tembra v Kranj, kjer bo pogreb med 4. in 5. uro popoldne. Biagopokojnika ohranimo v trajnem spominu.

Brez posebnega obvestila.

+

Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo prežalostno vest, da je naša preljubljena mati, vdova

Uršula Kavčič roj. Belič

posesnica in gostilničarka v Kozelah štev. 13

včeraj ob pol 12. uri ponoči v 67. letu svoje starosti, po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetimi zakramenti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne bo v soboto ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti k Sv. Roku v Dravici na ondoto pokopališče. V Kozelah, dne 3. septembra 1920.

Ivan, dr. med. Frano, Mihael in Vincenc, sinovi.

Zahvala.

O priliki smrti naše nepo- zabne hčerke, sestre in sva- kinje, gospodične

Ane Pleškove

uč teljice na Vrhniki

došlo nam je obilo dokazov iskrenega sočutja, za kar se srčno zahvaljujemo.

Osobito izrekamo zahvalo vsem darovateljem krasnih vencev in šopkov, za denar- sko pomoč o priliki bolezn- in pogreba rodbinama Lenar- čičevi ter Kržanovi, prečastiti duhovščini, slav. učiteljstvu, konečno vsem, ki so rajsko spremili k večnemu počitku.

Na Vrhniki, 1 sept. 1920.

Rodbin Pleškova in Pajničeva.

Prodaialka, večša slovenskega in nem- skega jezika, izučena ma- nufakturstika, želi mesta v kaki trgovini (ne glede na stroko) v Ljub- jani eventualno tudi na deželi. Nastopila bi tako. Dopis naj se pošlje na uravo »Slovenca« pod št. 3646.

Naznanilo.

Velečastni duhovščini vlijudno naz- nanjam da bodem po moji ranci ma- teri Ana Hofbauer nad 50 let obstoječo trgovino s cerkvenimi potrebščinami pod -taro firmo nadalje vodila, in prosim v enaki meri za nadaljno na- klonjenost, zagotavljam pošteno in so- lidno postrežbo.

Obenem si usojam obvestiti da ostane moja prodajalna zaradi družinskih raz- mer do konca septembra t. l. zaprta.

Z odličnim spostovanjem se pri- poroča Marija Dolenc roj. Hofbauer.

Organist - cerkvenik

(lahko tudi okr. sluga)

se sprejme takoj proti plači v berli in denarju v Ajdovcu pri Žazemberku.

Streine vrvice (Zludscannur) večja množina, se odda. Istotam na napredaj nova siskalnica za seno. Ponudbe pod »Vrvce« pošto ležeče, šmartno pri Ljubli. 3575

Stanovanje se išče za učenca trgovske sole v boljši hiši pod stro- gim nadzorstvom, na rajši pri kakem učitelju. Ponudbe na Ig. Mikuš, trgovec Rečica ob Paki. 3592

Surovo o je za Diesel-motorje, tovet- mast, kolomaz, cilindri- in strojno olje dobavlja po najnižjih dnevnih cenah Minera na rafineriji Dravograd; zastopstvo za Kranjsko: »ometa, Ljubljana. 3248

Krojaški de'ovodja in pomočnik, krščanskega mišljenja in življenja se išče k več va- jencem za takojšen nastop. Zglasiti se pri Jos. Sedmak, Vrhovčeva ulica 11. v Ljubljani. 3553

Klavir, remščino ter druge učne predmete poučuje v školi Loka gospa, bivša učiteljica. Glavni trg št. 19. II. nadstr.

15 ton portland-cementa v vrečah prodam, ker sem odložil nameravano zidanje. — Načlov pove upravnistvo »Slovenca«, pod št. 3639.

2 kozi sanske pasme, brez rog, obe molzni se takoj prodasta radi pomanjkanja prostora. Ugodna cena. Istotam se dobi pol- pokrivala lahka malo rabljena **kočija** v dobrem stanju. Poizve se v Ljubljani Koledvorska ul. 26 v trgovini.

Dva šivalna stroja se prodasta, med- tem je eden kro- jaški. Vpraša se pri Alfred S. Adler-ju, Ljubljana, Zrinjskega cesta 8, II. nad.

Gostilna z ali brez inventarja če mo- gišljeno goče z mesarijo ali pa mo- žnost otvoriti jo, na prometnem kraju blizu mesta ali v ljubljanski okolici se išče v najem. Pismene ponudbe na upravo lista pod »Gostilna« 3664.

2 ročna vozilka, nova, sta naproda- jata v Rožni dolini 145.

Antični pisalniki, salonska garnitura itd, se takoj prod- a. Pojasnila v vili »Straža« na Bledu.

Vnske sode, različne velikosti, večje kakor tudi uteže. Ponudbe na: Vido Bratovž & Co., Ljubljana, Sodna ulica št. 11.

Technica decimalka se kupi do 500 kg, kakor tudi uteže. Ponudbe na: Vido Bratovž & Co., Ljubljana, Sodna ulica št. 11.

Hiša se proda na Glincah s 6 stano- vanji — Poizve se pri čevljarju M. Ob'ak, Glinca št. 93.

Tovarna

Jos. Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4.

Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zapest- nice in srajce. —

PODRUZNICE

Maribor Gosposka ul. 38

Novo mesto Glavni trg

Kočevje štev. 39.

Kdor potrebuje

železo, različno orodje in okovje, cement, travertze pločevine in sploh železnino, naj se obrne na zaupno tvrdko

Zalta & Žilič

trgovina na drobno in debelo

v Ljubljani, Gosposvetska c. 10. (Mar. Ter. c.)

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeva ulica št. 2.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavica z rezervnimi zakladi okrog

95.000.000 kron.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugod- nemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje

vsakovrstne kredite.

Tovarna lesnih izdelkov Vido Bratovž & Co.
Zp. Gmeljane nad Ljubljano ima vedno v zalogi trde politirane stole. — Vprasanja je staviti na: Vido Bratovž & Co. Ljubljana, Sodna ulica št. 11. Telefon štev. 461. Interurbau.

Po zelo znižani ceni nova **dvokolesa**, plašči, šivalni stroji in vsakovrstni deli, karbidne svetilke, gorilce i. t. d. Sprejmejo se v popravilo dvokolesa in razni stroji. Pri Batje-lu, Ljubljana Stari trg št. 28

Siroj za izdelovanje zarezne cemetne strešne opeke kupim. — Ponudbe na Ivan Remžgar, trg. Zirovnica pri Cerknici.

Tovarno za usnje z električno in vodno silo dam v najem. Prodaja ca 5000 kg degrassa in ca 4000 kg olja za usnje (Lederöl), strojno in cilindrično olje. Jakob Dimota, usnjak, Zelezniški.

Bilance zmožna knjigovodkinja slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi popolnoma vešča, se sprejme. One z znanjem nemške stenografije imajo prednost. Le pismene ponudbe z navedbo plače pod »TEKSTILNA TOVARNA« na upravo lista.

Ivan Mohorič krojaški mojster Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 11. se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela, kakor tudi popravila in obračanje oblač. Zagotavlja se izborna in nagla postrežba. Zda je čas za popravila!

Hišnico ali pa hišnika oženjenega, brez otrok, prednost ima rokodelca, se išče za hišo v sredini mesta. Nastop takoj. — Ponudbe pod št. 26. na upravo lista.

Pozor! Važno za slavnike. Imam več izgotovljenih štedilnikov 18x24 palcev, več železnih vrat za vsako uporabo, 1 dobro ohranjen acilen-aparat s cevmi. IVAN ŽORKO, kjučavničar, GLINCE štev. 220, VIČ.

Proda se okrog 80 oralo **veliko posestvo** od tega je polovico lepega gozda, v krasni in romantični legi na Gorenjskem, oddaljeno par minut od žel. postaje v bližini Jesenic, s hišo, dvema gospodarskima poslopjema, krasnim sadnim vrtnom, z več glavami goveje živine, več prašiči in ovčami, z vso perutnino, vsem gospodarskim in poljedelskim orodjem ter vsemi letošnjimi pridelki. Interesenti naj se obrnejo na: Janko Grušen, Ljubljana, Gledališka stolba 3/II. Cena po dogovoru.

Slamnike in klobuke vseh vrst sprejema v popravilo FRANKO GERAR, tovarna slamnikov v Stob pošta Domžale pri Ljubljani. — V Ljubljani se sprejemajo isti pri tvrdki Kovačević i Tersan v Prešernovi ulici št. 5, kjer so tudi najnovejši vzorci na razpolago.

Stavbeno podjetje Tavčar & Svetina Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6 se priporoča. 1844

Jadranska montanska družba d. z. o. z., Ljubljana
Telefon 9. Zvonarska ulica 5 (S). Brzojavni »Montana«. **Import.** Prodajamo Vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko in kemijsko stroko. **Ekspert.** in kupujemo na debelo.

ŠIVALNI STROJI dospeli za rodbinsko in obrtno rabo v vseh opremah, blago predvojno. Istotam se dobe igle, olje ter posamezni deli, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje. **JOSIP PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.**

Pozor trgovci! Ilirija terpentinsko čisto črno in ru-javo duct K 60. Kehrvo voščeno čisto črno duct K 47, ru-javo K 50. Cipolin vošč. čisto črno duct K 45. Nerin vošč. čisto črno duct K 39 priporoča tvrdka **Osvald Dobeic, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.** Pri vsakem odjemu popust! Solidna in točna posrežba!

Oddajala se bodo betonska dela elektrarne v Zagradcu po enotnih cenah s preskrbo vsega materiala. Tozadevna pojasnila se dobe pri tvrdki **Mihail Omahen** v Višnjigori, kamor se naj tudi ponudbe pošljejo.

Cosulich-Line Trst-Amerika
New York-Buenos-Ayres-Rio de Janeiro Santos-Montevideo. Brezplačna pojasnila in prodaja vozni listov za potnike z Slovenije edino le pri: **Simon Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.**

Čaj Jos. Fabiani Ljubljana, Prešernova ulica 54, nasproti glavne pošte telefon interurb 548. Velika zaloga špecerijskega in kolonijalnega blaga, likerjev, namiznih in dezertnih vin.

TRGOVINA z manufakturnim, modnim in drobnim ter tudi specialnim blagom, dalekosežna, znana **stara tvrdka** v Ljubljani, z velikim prometom, na prvovrstnem prostoru, se pod ugodnim pogojem **proda.** Reflektanti naj pošljejo svoj naslov pod »Trgovina 100/3589« na upravnistvo »Slovenca«.

Semensko pšenico ima na razpolago manjšo količino Gospod. zveza v Ljubljani po ceni K 11.—

Blagovna lovarna pohištva Sv. Jurij ob (žni) železnici (Slovenija) **50% ceneje** kakor sploh more katerokoli podjetje v SHS. izgotavljati vsakovrstna **mizarska dela.** Celotna pohištva, notranja ureditev za hotele, letovišča, okvirji za okna itd.

Iščemo starejšega in veččega **kovača za kotle** ki je dobro izurjen v vseh poslih zadrževajočih te stroke. — Ponudbe na »DANICO« d. d. za kemične proizvode, Bosanski Brod.

FRANC PUCH LJUBLJANA
Auto-delavnica: Karlovska cesta 10. Garaža: Dunajska cesta 47. se priporoča za vse v njegovo stroko spadajoča dela.

TRSTJE za stropne izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 480, pri večjih naročilih znaten popust. Ant. Steiner, Ljubljana, Jeranova ulica, 13. (Trnov).

Koruza za krmo se dobi od 100 kg dalje pri tvrdki **Jos. Zidar, Ljubljana, Dunajska cesta št. 31.**

PFAFF šivalne stroje, PUCH vozna kolesa, plašče in cevi priporoča Ign. Vok Ljubljana, Sodna ulica 7.

L. MIKUŠ Ljubljana, Mestni trg št. 15 priporoča svojo zalogo **dežnikov in sončnikov ter sprehajalnih palic.** Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Razno žito, zemeljske in mlinške izdelke in kolonijalno blago nudi v prodajo in posreduje kot nabavo istih **agenta in komisijska trgovina Ferdinand Cerovac Zagreb** Telefon 23-67 Palmatičeva ulica 7.

Jugoslovanski kreditni zavod r. z. z. o. z. v Ljubljani, Marijin trg 8, Wolfova ulica 1. Poštni čekovni račun št. 11.323. Podružnica v Murski Soboti. Brzojavni naslov: Jugoslovanski kredit Ljubljana. **Sprejema** hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po **4%** čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelji dobe poštne položnice. **Inkaso faktur in trgovske informacije.** Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inonemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih. **Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji. — Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.**

Domača tvrdka. Solidne cene. Velika izbira izgotovljene **obleke** vseh vrst za gospode, dame in otroke. — Zaloga vsakovrstnega blaga za moške obleke, površnike in suknje, dalje vata za krojače v kosih in na metre.

Gričar & Mejač Ljubljana, Prešernova ulica št. 9. **Najnovejši kroji. Točna posrežba.** **Nova parlija gonilnih jermenov do šla.**

Dobavlja: »Drava«, lesna trgovska in industrijska delniška družba Maribor. **Razpis.** Na novo ustanovljena »Slovenska banka« v Ljubljani razpisuje mesto **bančnega ravnatelja** kakor tudi več mest **bančnih uradnikov in nastavljenecv** Reflektanti naj pošljejo ponudbe s priloženim curriculum vitae in pogoji do 15. septembra t. l. na naslov »konzorzij ustanoviteljev Slov. Banke« v Ljubljani na anončno ekspedicijo Al. Mateič, Ljubljana.

M. Kuštrin, Ljubljana Dunajska cesta št. 20. Telefon št. 470. priporoča Avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavo, elektrotehnični material po najnižjih cenah.

Radi prezidave in preselitve se prodaja **velika zaloga molitvenikov** spisanih od znanega pisatelja molitvenikov župnika Janca Volčeca. Molitveniki so nevezani. — Poizve se v trgovini **Mat. Geber, Ljubljana, Kongresni trg.**

JOS. STOPAR manufakturna trgovina Ljubljana, Dunajska cesta št. 5 se priporoča.

Cene so padle! Najfinejše obleke in površnike za gospode, kostume za dame iz pristnega **angleškega blaga** izdeluje **F. Potočnik, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, delavnica v I. nadstr.** V zalogi blago za prečisto duhovščino. — Cene oblekam od 2500 kron dalje, površnikom od 1500 kron dalje. — Izdelava v osmih dneh.

Jadranska banka sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji. Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien. Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.